Naš tednik Korotan

kulturno - politično glasilo · svetovnih in domačih dogodkov

5. leto / številka 43 — V Celovcu, dne 22. oktobra 1953 — Cena 1 šiling

FOTO-
Wiedermann
BELJAK - VILLACH
KAMERE
FILMI
RAZVIJANJE

Kmet seje, Bog pa daje rast

Kakor mati obdaruje svoje ljubljene otroke, tako nam je letos dala zemlja svoje plodove. Žitnice so se napolnile z zlato pšenico, z ržjo in z drugimi žitnimi pridelki. Skednji so napolnjeni z dišečim senom. Spet se je znova ponovil čudež o pomnožitvi kruha.

Stara in lepa navada je, da se zahvalimo, ako smo za kaj prosili in smo to prejeli. Toda na to navado že mnogokrat in mnogokje pozabljajo. Komu naj se zahvalimo za darove zemlje?

Ali ni bil kmet tisti, ki je lansko jesen gnojil in oral zemljo ter sejal? Kmet je spet v spomladi pregledoval, kako je ozimina prezimila, spet je gnojil, ako je bilo potrebno. V poletju je kmet sam stal ob robu žitne njive in ugotavljal, če je čas žetve že prišel. Kmet je pripravil potrebno orodje za košnjo in za žetev in on se je nato v žgoči poletni sončni vročini potil dan za dnevom, dokler ni bilo žito pospravljeno. Ko je žito in ko so vsi drugi pridelki pospravljeni, more biti kmet v resnici vesel in ponosen, da je delo za letos srečno opravljano. In komu, kakor sebi in svojim sodelavcem naj se kmet za vse to zahvali?

Kmetovo delovno področje je zemlja. Pri vsem napredku je in ostane kmetova delavnica obširni prostor pod prostim nebom, predmet kmetovega obdelovanja pa je zemlja. Ko je kmet oral, ko je gnojil in sejal, je čakalo v zemlji že milijone in milijone zvestih pomočnikov, najmanjših bakterij. Ko je zrno vzklilo, so te bakterije pripravljale hrano za mlado rastlino, s svojo smrtjo, s svojim razpadom so pripravljale v zemlji vedno novo hrano za rastline. Ako bi te bakterije vse izumrle, bi bila zemlja mrtva in zastonj bi bila setev, zastonj vse kmetovo delo.

Pa tudi nad zemljo ni kmet sam, ki vpliva na rast. Kmet je sicer določil, kje bo sejal pšenico, kje rž, kje sadil krompir. Toda sile narave, veter in dež, sneg in mraz, sonce in suša, vse te sile so vplivale na rast. Vsa tehnika, vsa umetna gnojila, vsi raznovrstni stroji so proti tem silam nič ali zelo neznatni. Vse te sile pa imajo svoj izvor v soncu. To pa tudi ni nastalo samo iz sebe in si ni samo začrtalo poti, kakor niso nastala sama od sebe in si niso sama začrtala poti vsa druga neštevilna ozvezdja v vsemirju. Radi ali neradi moramo spoznati in priznati najvišjega zakonodajalca, ki je Bog.

Tako spoznamo, da kmet dela v božji delavnici. Kmet torej ni pravi lastnik svojega posestva in ne svoje zemlje, on je samo upravitelj. Pravi lastnik je Bog, kmet pa njegov preddelavec, ki dela po njegovih navodilih in njegovih zapovedih.

Od božjega blagoslova je odvisen uspeh vsega dela. Vsa učenost, ki smo jo nabrali iz starih izkušenj, iz knjig in predavanj in v šoli, vsa naša razumnost in vse naše računanje nam brez blagoslova in brez pomoči božje ne bo mnogo koristilo. Ako ni dežja, so izsušene naše njive, ako je zima prehuda, ne bodo prezimile naše ozimine, toča pobije in uniči zlato klasje in blisk zažiga naše hleve, skednje in hiše. Vsa tehnika, vsa znanost, vsa umetna gnojila, vsi stroji in vsa razna kemična sredstva ne koristijo brez pomoči božje. Zato tudi ob setvi začenja kmet v imenu božjem. In jeseni, ko so pridelki pospravljeni, bo ob zadnjem vozu, ki ga je zapeljal domov, vsaj tiho pri sebi rekel: Hvala Bogu!

Največjega čudeža narave, to je pomnožitve kruha, ne smemo nikdar pozabiti. Pozabiti pa ne smemo, da pri tej pomnožitvi kruha samo sodelujemo, da samo pomagamo, da samo sejemo, da pa je Bog tisti, ki daje rast in da mu moramo biti za to tudi hvaležni.

Trst – pred Varnostnim svetom

V torek, dne 20. oktobra, se je nadaljevala v Varnostnem svetu organizacije združenih narodov v New Yorku razprava o ureditvi tržaškega spora. To razpravo je zahtevala Sovjetska zveza, ker „ukrep Združenih držav in Velike Britanije, da umaknejo svoje čete iz cone A Svobodnega tržaškega ozemlja in izročijo to ozemlje v upravo Italiji, ogroža svetovni mir".

Takoj ob začetku posvetovanja je predlagal zastopnik južno-ameriške države Kolumbije, naj bi bile seje Varnostnega sveta zaradi razprave o tržaškem vprašanju odložene do 4. novembra. Do tega termina naj bi bila dana možnost Združenim državam in Veliki Britaniji, da najdeta bolj primerno rešitev tržaškega vprašanja kakor pa je v zgoraj navedenem ukrepu, da dobi to ozemlje v upravo Italija. Diplomatska pogajanja o rešitvi tega vprašanja so gotovo v teku.

Zastopnik Sovjetske zveze Andrej Višinski pa je ugovarjal, da bi bile seje Varnostnega sveta odložene, ker ukrep Združenih držav in Velike Britanije resno ogroža svetovni mir in je zato hitra rešitev tega vprašanja nujna. Razen tega je po navedbi sovjetskega zastopnika hitra rešitev tudi možna, ker je treba samo izpolniti določila italijanske mirovne pogodbe. Ta pa predvideva vzpostavitev Svobodnega tržaškega ozemlja in imenovanje nepristranega guvernerja.

Nekaj dni preje so se na konferenci v Londonu o tržaškem vprašanju posvetovali zunanji ministri Združenih držav, Velike Britanije in Francije. Po posvetovanju je bilo izdano uradno poročilo, v katerem pa je na kratko samo rečeno, da „so ministri proučili problem Trsta in so se zedinili, da vztrajajo pri skupnih naporih, da pride do trajne rešitve v tej pokrajini". Točnejše sklepe so sporočili dne 19. oktobra zastopniki zapadnih treh velesil namestniku jugoslovanskega zunanjega ministra dr. Aleši Beblerju v Beogradu. Na te sklepe je že odgovoril maršal Tito, ko je istega dne popoldne sprejel diplomatske predstavnike zapadnih treh velesil v skupno avdienco v Belem dvoru v Beogradu.

Za samostojnost Trsta

Medtem se zbirajo na obeh straneh jugoslovansko-italijanske meje severno od Trsta divizije jugoslovanskega in italijanskega vojaštva, ki je na obeh straneh opremljeno z najmodernejšim amerikanskim orožjem. Že to je znak, da je položaj še vedno zelo resen. Verjetno je pa to tudi znak, da po posredovanju Amerikancev do spopada med obema vojskama ne bo prišlo. Saj se že kažejo znaki pomirjenja na obeh straneh. Razen tega pa je gotovo tudi važno, kaj pravijo Tržačani sami, ki so na pravilni rešitvi tržaškega vprašanja najbolj prizadeti. Dne 14. oktobra je bila seja tržaškega občinskega sveta. Na tej seji je govoril tudi zastopnik demokratičnih Slovencev, dr. Josip Agneletto, ki je v svojem govoru poudaril, da **britansko-ameriški sklep z dne 8. oktobra pomeni kršitev mednarodne pogodbe**, to je mirovne pogodbe z Italijo, ki jo je 10. februarja 1947 podpisalo v Parizu 21 držav. **Ta pogodba obstoja. Zato je treba čimprej vzpostaviti samostojnost Svobodnega tržaškega ozemlja z obema conama** in čim preje je treba imenovati guvernerja. Temu predlogu pritrjujejo v Trstu gotovo vsi Slovenci. Ta predlog pa podpira tudi skupina Neodvisnih ter tudi tržaški kominformisti, torej velika večina tržaškega prebivalstva.

Povabilo Sovjetski zvezi

V dneh od 16. do 18. oktobra so se posvetovali v Londonu zunanji ministri Združenih držav, Velike Britanije in Francije. Ob koncu posvetovanj so izdali posebno uradno poročilo, v katerem je rečeno:

„Trije ministri so potrdili odgovor Sovjetski zvezi, ki se nanaša na razpravljanje o Nemčiji in Avstriji. V svojih notah so tri vlade še enkrat pozvale Sovjetsko zvezo, naj se udeleži bližnjega sestanka zunanjih ministrov. Upajo, da bo Sovjetska zveza sprejela ta predlog. Trije ministri menijo, da bi bil tak sestanek neprecenljivi korak k zmanjšanju mednarodne napetosti in k rešitvi glavnih evropskih problemov."

Konferenca zunanjih minsitrov „Velikih štirih", o kateri je v prednjem uradnem poročilu govora, naj bi bila dne 9. novembra v švicarskem zdravilišču Lugano. Za tja je bila sklicana konferenca že dne 15. oktobra, pa Sovjetska vlada tja ni poslala svojega zunanjega ministra in zato konference takrat ni bilo.

Volitve v Beljaku in Salzburgu

V nedeljo, dne 18. oktobra, so bile občinske volitve v Beljaku in v Salzburgu. Za volitve je bilo precejšnje zanimanje, ker so bile to prve volitve po državnozborskih volitvah v letošnjem februarju. Te volitve naj bi pokazale silo obeh vladnih strank in pa odpornost VdU-skupine. Komunistom pa v sedanjem trenutku pri nas nikdo ne pripisuje posebnega pomena.

Volitve v **Beljaku** so pokazale, da je Beljak močna socialistična trdnjava, ki se ne da omajati. Od 32 občinskih odbornikov je imela doslej socialistična stranka 14 odbornikov, v nedeljo pa je pridobila še tri in ima sedaj 17 odbornikov, torej absolutno večino. Napredovala je tudi OeVP, ki je pridobila enega občinskega odbornika in ima sedaj 9 odbornikov. Zelo je nazadovala skupina VdU, ki je imela doslej 8 odbornikov. Izgubila je 6 odbornikov in obdržala samo še 2. Komunistična stranka je obdržala svoja dva odbornika in dva odbornika je dobila takozvana domovinska stranka. – Socialistična stranka ima sedaj v Beljaku nad polovico (50.1 odst) vseh volivcev. OeVP jih ima nekaj nad eno četrtino (27.5 odst.). VdU in komunistična skupina nimata niti po 10 odstotkov volivcev.

V **Salzburgu** je od 40 občinskih odbornikov dobila socialistična skupina 15 odbornikov (kakor doslej), OeVP je dobila 14 odbornikov (doslej 12, pridobila je torej dva odbornika), VdU skupina je dobila 10 odbornikov (doslej 12) in komunisti so obdržali 1 odbornika. V Salzburgu je OeVP skoraj dosegla SPOe.

V splošnem je mogoče reči, da so socialisti obdržali svoje število, OeVP je malo napredovala, VdU-skupina razpada še naprej v dobro socialistov v Beljaku in OeVP v Salzburgu, komunisti pa ostajajo brezpomembni. – V nedeljo so volitve na Tirolskem, te bodo v še večji meri pokazale, kam gre razpoloženje volivcev.

Obisk jugoslovanskega zun. ministra

Dne 29. junija letos bi moral priti na Dunaj jugoslovanski zunanji minister Koča Popovič. Zaradi bolezni zunanjega ministra pa takrat do napovedanega obiska ni prišlo.

Po uradnih poročilih je ta obisk sedaj določen za drugi teden meseca novembra. Pri tem obisku bodo glavni predmet razgovorov gospodarska vprašanja. Kakor trdi uradno poročilo nadalje, ni ta obisk jugoslovanskega zunanjega ministra na Dunaju v nobeni zvezi s tržaškim vprašanjem.

DR. LUTHER EVANS
novi generalni direktor UNESCO, to je Organizacije združenih narodov za vzgojo, znanost in kulturo (USIS).

KRATKE VESTI

Papež Pij XII. je v posebni poslanici, naslovljeni na duhovnike vsega sveta, ostro obsodil nastopanje poljske vlade proti kardinalu Štefanu Višinskemu. Obsodil je nadalje papež prikrito in javno propagando brezbožnega komunizma na splošno proti katoliški Cerkvi.

V sredo je prispel na Dunaj **newyorški nadškof kardinal Francis Jos. Spellman**, eden najodličnejših predstavnikov katoliške Cerkve v Ameriki.

Dne 16. oktobra popoldne so pri poštnem avtobusu, ki vozi iz Rožeka proti Št.-Jakobu, odpovedale zavore in **avtobus je zavozil preko cestnega nasipa** ter zdrknil 13 metrov globoko proti Dravi. Vozač in dva potnika sta bila srednje težko, dva pa lažje ranjena.

V zadnjem času se je **povečalo število beguncev**, ki pridejo nezakonito vsak dan preko avstrijsko-jugoslovanske meje v Avstrijo.

Prvič po letu 1948, ko je prekinila Jugoslavija stike z vzhodnimi komunističnimi državami, je **obiskal predsednik sovjetske delegacije** pri Združenih narodih v New Yorku, Andrej Višinski, neko jugoslovansko prireditev.

V Avstraliji so v puščavski pokrajini Woomera povzročili **eksplozijo atomskega orožja** v poizkusne namene. Pri tem je nastal orjaški, sivo-črn dimast oblak, ki se je dvigal več tisoč metrov visoko.

Na ameriški **letalonosilki „Leyte"** je v pristanišču v Bostonu nastala **močna eksplozija**, kateri je sledil ogenj. Pri nesreči je bilo 33 mornarjev mrtvih in nad 40 težje ranjenih. Letalonosilka ima 27.000 ton in more sprejeti na krov 90 letal ter posadko 2000 mož.

V bližini Frankfurta v Nemčiji je kmalu po odletu **goreče treščilo na tla potniško letalo** neke belgijske zrakoplovne družbe. Vseh 40 potnikov (37 odraslih in 3 otroci) ter 4 spremljevalci so mrtvi. Med ponesrečenci je bilo tudi več Avstrijcev.

Na Francoskem v pokrajini Isere je v bližini Lyona zavozila **lokomotiva z vso brzino v zadnje vagone** delavskega vlaka. Pri tem je bilo 10 oseb mrtvih in okrog 50 težje ranjenih.

Vsled velikih nalivov so narastle reke v **severni Španiji** in pri **poplavah** je utonilo okrog 40 oseb. – Tudi v **Italiji** v ligurski pokrajini je vodovje naraslih rek prestopilo bregove in poplave so povzročile veliko stvarno **škodo**.

V glavnem perzijskem mestu se zagovarja **pred sodiščem** bivši ministrski predsednik **dr. Mosadek**. Zaradi visoke starosti obtoženec ne more biti obsojen na smrt, ampak na največ 10 let ječe.

Politični teden

Po svetu . . .

Medtem ko je prve dneve vsaj vladno časopisje treh zapadnih sil, ki so v noti 8. oktobra sporočile Italiji in Jugoslaviji **delitev Svobodnega tržaškega ozemlja,** sicer zadržano, toda kolikor toliko povoljno komentiralo tako rešitev, češ da je to edini možen način, je pozneje zavel po časopisnih stolpcih drugačen veter. Spričo nepričakovano ostrega odpora Jugoslavije proti taki odločbi „od zgoraj", so se tudi zapadni časnikarji bolje morali spoznati v težkočah, ki jih zahteva reševanje tako težkega problema, kot je Trst. Pomnožili so se glasovi, ki opozarjajo svoje vlade, da je treba Trst presojati v prvi vrsti iz gospodarskega vidika, kateremu naj se podrede narodnostne aspiracije in čustva. Če so Zapad „začudile" manifestacije po jugoslovanskih — predvsem slovenskih mestih, kar je več kot razumljivo — potem je treba predvsem za Amerikance ugotoviti, da evropske narode psihološko še vedno premalo poznajo; to pa je stara rana ameriške lokalne politike v Evropi. Izkušenj o tem je dovolj od konca prve do po drugi svetovni vojni. Trst je spet dal povod za tako ugotovitev. Angleži so tržaški izjavi botrovali po stari, preizkušeni „spretnosti", ki se z italijanskim „sacro egoismo" (sveti egoizem) tokrat da primerjati. Francozi kot tretji igralec v nečedni komediji, so si obdržali vlogo tistega petega kolesa pri vozu velesil, ki hočeš nočeš mora biti zadovoljen, da ga imajo v svoji družbi. Zato ni bil glasen, jim je pa po svoji stari lepi navadi izven javnega odra gotovo kako resnično in pametno povedal. Stric onkraj luže in njegov ded na otoku sta bila pa zadovoljna, da se Francoz na odru ni javil k besedi.

Začudeni Zapad in nič navdušeni Tržačani

Pravzaprav se more čuditi le nad svojo naivnostjo in nad njenimi posledicami. Trst je pa danes mesto, ki s skrbjo gleda že v bližnjo bodočnost — v slučaju priključitve Italiji. Trst je doživel višek italijanske gospodarske in politične konjunkture pod Mussolinijem — pa je pri vsem tem ostal mrtvo telo, kljub vsem naporom takratnega imperija, da bi ga napravili življenjsko sposobnega. **Trst pripada širokemu zaledju** in tega so se zavedli Tržačani in zelo sramežljivo pokazali nekaj italijanskih zastav in jih potem spet sneli. Tudi tukaj bi se morali na Zapadu zamisliti.

Italijanska diplomacija je že slavila zmago, ki pa kot je videti, ni bila zmaga, prej poraz

Poraz bi pa bila tudi izvršitev odločitve z dne 8. oktobra, namreč **poraz za trajen mir** v tem delu Evrope.

Po splošnih vtisih bi na podlagi vesti in branj dobili o dogodkih in razlogih, ki so dovedli do ponesrečene deklaracije o Trstu, sledeče misli:

V Rimu je ameriški veleposlanik, gospa Claire Luce, katero sicer visoko cenijo kot dobro poznavalko jugo-vzgodno evropskih vprašanj, bila tista, ki je svoji vladi priporočila rešitev o delitvi Trsta. Nedvomno je že po svojem službenem položaju poznala Italijane bolj kot Jugoslovane. Ali pa te druge premalo. — Mnogi se sprašujejo, kakšne koristi so si Angloameričani obetali od priključitve cone A Svobodnega tržaškega ozemlja Italiji, potem, ko bi sami umaknili od tam svoje čete? Praktično bi se na vsej stvari kaj malo spremenilo, kajti Italija je članica Atlantske zveze (čeprav parlament pogodbe še ni odobril) in bi Italija na podlagi določb tega pakta kot suverena država mogla pridobljeno ozemlje s Trstom izročiti zaveznikom kot oporišče. Odločitev Angloamerikancev o delitvi Trsta so torej narekovali svetovnopolitični momenti.

. . . in pri nas v Avstriji

Vsako redno gospodarstvo, veliko in malo, zasebno in še bolj javno, mora imeti pregled o svojih dohodkih in izdatkih. Z drugimi besedami pravimo, da mora imeti urejen proračun. Proračun je seznam vseh izdatkov in seznam vseh dohodkov tekom enega leta.

Da more javna uprava vršiti svoje posle, katerih je vedno več, mora imeti na razpolago denarna sredstva. Brez denarja pač ni mogoče graditi šol, cest, železnic itd., brez denarja tudi ni mogoče plačevati ne učiteljev, ne orožnikov in ne uradnikov. Ker imajo od javne uprave pač vsi prebivalci gotove koristi, morajo tudi vsi s svojimi dajatvami pripomoči, da javna uprava more obstojati, da more vršiti svoje naloge. Ker pa vsi prebivalci, vsak po svojih močeh, prispevajo k delovanju javne uprave, ima tudi vsak pravico vedeti, kako se njegov denar uporablja. Zato morajo izdatke in tudi dohodke odobriti izvoljeni odbori oziroma zbori. Pri občini odobri proračun občinski odbor, v deželi deželni zbor in v državi državni zbor ali parlament. Vsako jesen mora torej župan v občini, deželni glavar v deželi in državna vlada v državi predložiti izvoljenim odbornikom in poslancem **predlog proračuna** za prihodnje leto.

Prejšnji torek je ministrski svet obravnaval in odobril predlog državnega proračuna ali budžeta, kakor ga je za leto 1954 izdelal finančni minister dr. Kamitz. Ta predlog proračuna bo sedaj dobil predsednik državnega zbora, ki ga bo dodelil v obravnavo posebnemu proračunskemu odseku in nato ga bo po krajši razpravi odobril državni zbor. Ker sta v vladi zastopani obe glavni stranki, ni pričakovati v predloženem osnutku večjih sprememb.

Državni proračun 1954

Predlog proračuna ima dva dela in sicer redni proračun ter izredni proračun. **Redni proračun** obsega vse one izdatke in dohodke, ki se redno vračajo vsako leto. Sem spada tudi obnova in vzdrževanje železniških prog. **Izredni proračun** pa obsega izdatke, ki so samo enkratni in ki vplivajo na povečanje vrednosti in na povečanje proizvodnje. Sem spada n. pr. elektrifikacija železnic in avtomatizacija telefona. Izdatki izrednega proračuna naj bi bili kriti po možnosti s posojili, ne pa z rednimi dohodki.

Redni proračun izdatkov dosega za prihodnje leto **21 milijard in 351 milijonov** šilingov. **Dohodkov** pa je predvidenih **samo 20 milijard in 696 milijonov** šilingov. To se pravi, da je v proračunu **primanjkljaj 655 milijonov** šilingov. — **Izredni proračun** predvideva izdatke v višini 1054 milijonov šilingov in nič dohodkov. Skupni **primanjkljaj znaša torej 1.709 milijonov šilingov.** Finančni minister upa, da bo primanjkljaj mogoče izenačiti med proračunskim letom z raznimi prihranki in z nepredvidenimi večjimi dohodki. Prihranki bi bili predvsem v tem, da bi zaradi večje zaposlitve pri javnih delih bilo treba izplačevati manj brezposelnih podpor kakor pa je to predvideno v proračunu. Razen tega računa finančni minister, da bo treba prispevati manj iz državnega proračuna za pocenitev živil in raznih kmetijskih potrebščin.

Zanimivo pa je, da je v novem proračunu med dohodki predviden **še nadalje zasebni davek,** četudi je gotovo, da z novim letom ne bo več plačevalo finančno ministrstvo zasedbenih stroškov. Te stroške bodo s 1. januarjem plačevale vse zasedbene oblasti same. Pred uvedbo tega davka je vlada slovesno obljubila, da bo zasedbeni davek prenehal takoj, ko ne bo več zasedbenih stroškov. To je samo en dokaz več, kaj danes pomeni obljuba, pa če jo dâ tudi vlada sama. Sicer pa od obljubljenih „pravic" živimo Slovenci na Koroškem že nad sto let, prav posebej pa še v zadnjih letih, zakaj ne bi te „prijetnosti" enkrat doživeli vsi Avstrijci.

V novem proračunu so vsebovani tudi povišani dohodki iz **povišanih voznih** cen od 1. januarja dalje na železnicah (pri avtobusih že velja od 4. oktobra) in iz povišanih cen za vse **tobačne izdelke.**

Za **investicije** je predvidena v novem proračunu vsota 3400 milijonov šilingov, to je 15 odst. vseh izdatkov rednega in izrednega proračuna.

Zanimivo je, da sedaj obe stranki trdita, da je v proračunu upoštevan njun program. Socialisti trdijo, da je finančni minister dr. Kamitz pri letošnji sestavi proračuna upošteval njihove lanske zahteve, zaradi katerih je lani prišlo do vladne krize in do predčasnih volitev. Nasprotno pa trdi ÖVP, da je dr. Kamitz v celoti v proračunu izvedel svoj lanski program, ki je tudi program — kakor trdijo — ÖVP. Gotovo je, da so razmere prisilile tudi socialiste, da so v marsičem popustili. Nekaj je pa popustil finančni minister. Glavno je, da so vsi zadovoljni. Če bodo pa zadovoljni tudi davkoplačevalci, ki bodo ta veliki proračun — dosedaj največji — morali plačati s svojimi davki, tega pa niso povedali niti pri SPOe niti pri OeVP.

Dne 14. oktobra ponoči je pripeljal v Dunajsko novo mesto iz Sovjetske zveze vlak s 634 vojnimi ujetniki, ki so se po skoraj desetih letih vojne vrnili. Med ujetniki je bilo tudi 22 žen in en otrok. Ujetnike, ki se po dolgih letih vračajo domov, je sprejel državni predsednik dr. Körner, v imenu državnega kanclerja pa zunanji minister dr. Gruber. V svojih govorih se je zlasti dr. Körner zahvalil Sovjetski zvezi, da je vrnila ujetnike, zunanji minister pa je poudarjal, koliko se je državni kancler trudil, da je dosegel vrnitev ujetnikov. V Celovcu je pozdravila koroške vojne povratnike vsa deželna vlada z deželnim glavarjem Wedenigom in predsednikom deželnega zbora, skoraj vsi poslanci deželnega zbora ter župan celovškega mesta.

Na zborovanju v Innsbrucku na Tirolskem, kjer bodo prihodnjo nedeljo deželne in deloma tudi občinske volitve, je sporočil notranji minister Helmer Tirolcem in Predarlcem veselo vest. Z novim letom, deloma pa že preje, bodo **francoske zasedbene oblasti** umaknile svoje čete s Tirolskega in Predarlskega. Namesto, da bi plačevali sami visoke zasedbene stroške, bodo raje Francozi odpoklicali svoje čete domov. Na Tirolskem bo ostala le mala skupina 40 francoskih vojakov, ki bodo predstavljali zasedbo.

Vojaški dogovori s Španijo

O pogodbi med Združenimi državami in Španijo obširno razpravljajo ameriški listi. Tako piše „New York Herald Tribune" med drugim:

„. . . dogovori zagotavljajo veliko več kot le varnost Sredozemlja, ki je trdnjavski zid Afrike in glavni dohod v južno Evropo. Sedaj je vsa severna obala tega življenjsko pomembnega celinskega morja — tako ali drugače — povezana v obrambno zavezništvo, zaščitena z brodovji in letalskimi oporišči ter z znatno suhozemsko vojsko.

Sedaj so dejansko položene osnove za obrambo pred nevarnostjo, ki bi grozila z boka zaradi kakega sovjetskega vdora v zahodno Evropo. Če bi se rdeča armada spustila v napadalno vojno, bi ta obrambni obroč mogel ogrožati sovjetsko strateško področje okoli Črnega morja. Poleg tega pa bi mogle biti ameriške in španske sile za Pireneji resna ovira za zavojevanje Evrope, če bi Sovjetska zveza udarila proti Rokavskemu prelivu. V sedanjih okoliščinah odnošaji med Združenimi državami in Španijo niso kaj lahkega. Toda v skupno korist obeh držav in nekomunističnega sveta kot celote morajo dogovori, ki so bili podpisani, postati močno orožje pred napadom."

„Wishington Post" pa piše:

„Zdi se, da ni — razen morda v Španiji — nikjer posebnega navdušenja nad dogovori, po katerih bodo Združene države dobile v Španiji detalska in pomorska oporišča. Toda strateške koristi, ki jih dajejo novi dogovori svobodnemu svetu, so splošno priznane. V mišljenju večine ljudi v naši državi in pri naših zavezniških narodih bodo verjetno ti razlogi odtehtali škodo, ki bi izhajala iz dajanja pomoči generalu Francu.

O vrednosti obrambnih oporišč Zahoda nismo nikoli dvomili. Ti dogovori pa seveda ne pomenijo, da so Združene države opustile upanje na rešitev Evrope v primeru vojne s Sovjetsko zvezo in da se morda pripravljajo za umik za Pireneje, pač pa bodo nova oporišča dala večjo globino vsemu obrambnemu sistemu, ki se ustvarja na celini. Gre za to, da bodo imeli ameriški bombniki dodatna oporišča, ki jih bo ščitila že sama razdalja, in s katerih bi bilo mogoče udariti po Sovjetski zvezi v primeru, če bi sprožila atomski napad.

Novi dogovori pa bodo gotovo obudili nekaj nejevolje med našimi evropskimi zavezniki, ker smo jih sklenili z diktatorskim Francovim režimom, ki je prej imel zveze s Hitlerjem. Toda ti dogovori s Francom niso v bistvu prav nič drugačni, kakor so tesne vezi med jugoslovanskim diktatorjem Titom in Zahodom. Razumeti je treba preprosto dejstvo, da v tej naši atomski dobi potrebe po obrambi odtehtajo ideološke razlike."

Košček odgovora

V zadnji svoji številki je „Vestnik" zopet poskusil z novimi napadi. Sicer nas vse to ne razburja. Hočemo samo na odgovoru pokazati, koliko brezvestnosti je v teh napadih.

Vsak bralec „Našega tednika" je imel ponovno priliko brati naše stališče do slovenske kmetijske šole. Bili smo vedno za **javno deželno** ali **državno kmetijsko šolo,** ker smo mnenja, da bi bilo brezvestno slovenski narod obremenjevati z novim šolskim davkom, čeprav posredno, ker moramo kot davkoplačevalci doprinašati tudi k vzdrževanju nemških kmetijskih šol. V tem smislu so bile napravljene tudi vse intervencije na Dunaju in v Celovcu. Sedaj, ko je — kakor upamo — zadeva uspela, smo priobčili poročilo tako, kakor smo ga izvedeli v pristojnem uradu, ker smo se na tistem mestu za stvar tudi vedno zastavili.

V tej in tudi v drugih zadevah smo namreč **vedno istega** mnenja. Mi nismo kadili Vzhodu in metali blato na Zapad, ker bi to komurkoli ugajalo ali ker bi bilo tako zapovedano. Mi tudi nismo nikdar blagrovali Zapada in ga drugi dan zopet blatili in napadali, marveč smo poskušali po najboljši vesti tako z Vzhoda kakor tudi z Zapada našim bralcem prinesti stvarno sliko dogajanj. To, kar smo delali v zunanji politiki, smo delali tudi v notranji politiki. Priznali smo pozitivno vsakomur, pa je bil rdeč ali črn, žigosali pa smo negativne pojave, pa naj so prihajali s te ali druge strani.

Ne poznamo tiste vihravosti, da bi danes hvalili to, kar smo včeraj odklanjali. Ni bil naš namen, da bi omenjali pojav zadnjih let, ko je tudi OF al DF spokorno prišla s svojim „JA" k dvojezični šoli. Ugotoviti moramo v tej zvezi tudi dejstvo, da je g. prof. dr. Inzko, ki je prisostvoval anketi 6. oktobra kot zastopnik učiteljišča, znal bolj jasno povedati iz svoje izkušnje stališče do dvojezične šole kakor g. dr. Franci Zwitter. Sicer pa vemo, da delo za pomirjenje v deželi ne obstoja v besedah, marveč v resnem delu in tega je vsekakor več na KDS kakor pri DF.

V **zadevi Trsta** je bilo naše stališče jasno opredeljeno. Smo stali in stojimo tudi danes **na besedilu mirovne pogodbe,** pa naj to gospodom tovarišem ugaja ali ne. Tam, kjer velesile same rušijo svoje lastno delo, tam se ustvarja anarhija, brezpravnost in zmeda. Nikdar nismo trdili, da je Trst življenjsko zavarovan, če ni tesno povezan s svojim zaledjem in to je Slovenija in Srednja Evropa. Kar pa se tiče napadov in puščic, ki jih strelja „Vestnik" na papeža in na nas, moramo ponovno jasno ugotoviti, da **je v verskih zadevah** za nas Sveta stolica in tudi cerkveno predstojništvo v škofiji najvišja instanca. Politično mnenje in politično pot pa si na osnovi krščanskih načel ustvarjamo sami. Tudi finančno in gospodarsko se vzdržujemo sami in nismo navezani na podporo iz te ali druge strani.

Pripomniti pa moramo še eno. V kolikor državni ali deželni uradniki sodelujejo v naših vrstah, so seve oni dolžni vršiti svojo službo v vsem obsegu in tudi tedaj, ko gospodje okoli DF posredujejo pri deželnem šolskem svetu, da bi „gotovim" njihovim somišljenikom ne bilo treba polagati izpita iz materinščine.

Še enkrat pa moramo naglasiti, da nimamo v svojih vrstah niti ene osebe, ki bi svojo „narodnost" prodajala po raznih uradih in pri raznih osebnostih za košček papirja. Ko pa bo prišel čas, bomo povedali tudi imena.

O DVOJEZIČNI ŠOLI

Naše poročilo s posvetovanja o dvojezični šoli v zadnji številki „Tednika" je bilo v toliko nepopolno, ker nismo omenili vseh udeležencev. Navzoči so bili še: podpredsednik koroškega deželnega zbora in predsednik šolskega odbora deželnega zbora g. Ritscher, poslanec OeVP velikovški podglavar g. dr. Maierhofer ter nadučitelji na dvojezičnih šolah ravnatelj Juch iz Št. Janža, ravnatelj Mairitsch z Radiš in nadučitelj Thaler iz Mohliča.

Seje državnega zbora

Predsednik avstrijskega državnega zbora dr. Hurdes je sklical prvo sejo državnega zbora v jesenskem zasedanju za sredo, dne 28. oktobra. Na tej seji bo predložen državnim poslancem v obravnavanje vladni predlog državnega proračuna za leto 1954. — Na tej seji bo finančni minister v imenu vlade podal daljše poročilo o finančno-političnem in gospodarskem položaju države.

SLOVENCI V PARIZU

V drugi polovici meseca septembra je prispel v Francijo tajnik Konzistorialne kongregacije, kardinal Piazza, da obišče vsa važnejša središča izseljencev ter da sam osebno prouči probleme, ki so v zvezi z apostolsko konstitucijo „Izseljeniška družina", katero je sveti oče objavil lanskega septembra in s katero je uredil dušnopastirsko delo med izseljenci.

Glavna zunanja skupna slovesnost v Parizu je bila v nedeljo, dne 27. septembra, v cerkvi Srca Jezusovega na Montmartru.

Za ta dan so Slovenci v Parizu in Franciji sploh žrtvovali vse sile ter tako uspeli, da so pokazali svojo životvornost in dokazali vsem narodom, da tudi številčno majhen narod v duhovnem in narodnem bogastvu ne zaostaja za velikimi, ali pa jih morda celo presega.

Že v zgodnjih jutranjih urah je prispel v Pariz naš izseljeniški pevski zbor iz Bruayja v Pas-de-Calais pod vodstvom požrtvovalnega pevovodja gospoda Franca Per. Francoski radio je povabil naše pevce v svoj studio ter poveril uredniku slovenskih oddaj v pariškem radiu, gospodu Hrvoju Maistru, da je pripravil 40-minutno oddajo za Slovence in Srbe ter Hrvate. Oddaja je bila posvečena naši narodni pesmi in vsi poslušalci so mogli v večerni oddaji občudovati lepoto naše pesmi, požrtvovalnost bruejskih pevcev, ki so sami rudarji oziroma žene iz rudarskih družin in ki vendar vkljub težkemu vsakdanjemu delu najdejo še moči in časa, da gojijo slovensko besedo in slovensko pesem. Dve mladi dekleti, Monika in Marica, pa sta s svojim nastopom dokazali, da tudi naša izseljeniška mladina zna ceniti enega naših največjih narodnih zakladov, slovensko pesem. Predsednik Gregorčič Martin je v razgovoru, ki ga je prenašal radio, razložil probleme slovenskih izseljencev.

Ob petih popoldne se je zbralo 18 narodnosti v cerkvi na Montmartru. Slovesnost je vodil kardinal Piazza sam. Po uvodnih besedah regs. Ruppa je zastopnik vsakega naroda imel kratek nagovor, na kar je sledila pesem v tistem jeziku.

Za Slovence je imel govor g. Nace Čretnik, rektor Misije v Parizu, ki je poudaril v glavnem sledeče misli:

„Danes smo vsi sinovi evropskih narodov izza obeh strani žel. zavese, zbrani v cerkvi Srca Jezusovega, na Griču mučencev, zbrani ob zastopniku našega skupnega očeta, papeža.

Ko ves svet, predvsem pa Evropa, išče novih poti in rešitve v političnem in gospodarskem oziru, nam raste zavest, da je Kristusova blagovest najboljša in edina pot do prave mednarodne skupnosti, ki mora temeljiti na pravici in ljubezni.

Naša vera bo sila, ki bo preobrazila svet, če bo močna, še močnejša v krvi in preganjanju, prav tako pa tudi odporna, kadar bi jo vsakdanja lagodnost hotela zadušiti.

Zbrani smo ob zastopniku svetega očeta. Petrova skala in naša zvestoba njej nam je in bode poroštvo, da smo na pravi poti."

Po govoru je pevski zbor, čigar pestre narodne noše so zbujale občudovanje in zanimanje med vsemi narodi, zapel „Božje milostno Srce".

Na koncu slovesnosti je kardinal Piazza pozdravil vse izseljence ter jim poudaril, da je strnjenost okrog svetega očeta naša moč, pa tudi največja zahteva naše dobe. Po končanem govoru je podelil vsem udeležencem papežev blagoslov.

Po slovesnosti so se Slovenci iz Pariza ter iz bližnje in daljne okolice zbrali v bližnji dvorani, kjer so pevci iz Bruayja s svojo pesmijo pričarali pred naše oči našo domovino, našo mladost, polja in trate, ki so prežeta z delom in znojem ter krvjo slovenskega človeka, pa tudi obdana z njegovo ljubeznijo. Marsikateremu slovenskemu izseljencu, ki je po dolgih letih zopet slišal domačo pesem, so prišle solze v oči, vsem pa je zrasla v srcu živa zavest, da moremo s slovensko pesmijo s ponosom nastopiti pred vsemi narodi, kar so tudi poudarili naši francoski prijatelji, ki so bili naravnost očarani.

Ob priliki kardinalovega obiska v Parizu so slovenski in hrvatski zastopniki izročili kardinalu lep spomin s krasnim napisom v slovenščini in francoščini, katerega je v umetniški obliki izdelal gospod Jurček Meublat. Posvetilo se glasi:

Slovenski in hrvatski izseljenci in begunci v Franciji, pod vodstvom svojih dušnih pastirjev, z veseljem in spoštovanjem pozdravljajo v svoji sredi tajnika svete Konzistorialne kongregacije in ga prosijo, naj blagovoli izročiti izraze njihove sinovske vdanosti ter neomajne zvestobe Njegovi Svetosti papežu Piju XII.

MALA CVETKA JE POMAGALA

Neki trgovec pripoveduje:

Poročil sem ženo, ki ni imela nobene vere in jo še manj izvrševala. Moja mati je umrla, ko sem bil komaj pet let star, in tako me ni nihče spodbujal in vzgajal k verskim vajam, to je k molitvi in cerkovanju. Zgled moje žene mi je vzel še zadnji ostanek ono malo vere, ki sem jo sploh imel.

Svoje otroke pa sva pošiljala v versko šolo, ker je bila ista na dobrem glasu in so jo obiskovale tudi hčerke družin, s katerimi smo živeli v prijateljstvu. Jaz sam sem bil popolnoma zaposlen s svojo kupčijo, in ker sem pri tem imel vedno srečo, sem na Boga popolnoma pozabil.

Nekega dne se mi je nudila vabljiva priložnost, da napravim izredno dobičkanosno kupčijo, za kar pa bi potreboval precejšnjo vsoto denarja. Trenutno pa velikega zneska nisem imel pri roki in tudi ni bilo nobene možnosti ali upanja, da bom tekom štirih dni to vsoto kje dobil. Ta zadeva mi je povzročala velike skrbi in mnogo sem se posvetoval s svojo ženo, kako bi mogla priti do tega denarja. Moja najstarejša devetletna hčerka je zvedela o zadevi in ker me je videla v takih skrbeh, mi je rekla:

„Očka, zakaj ne moliš k Mali Cvetki iz Lizieja, da ti pomaga?"

Ker te vrste cvetic nisem poznal, mi je bilo govorjenje mojega otroka uganka. Jezil sem se nad tem, da so jo učile redovnice tako praznoverje in sem odgovoril zelo nevoljno, da mi ne pride na misel, da bi molil h kaki cvetki. Moja hčerka me je pogledala začudeno in hkrati žalostno.

Prešli so trije dnevi in jaz še nisem imel denarja. Naslednji dan naj bi sklenil kupčijo. Na večer tretjega dneva grem skozi otroško sobo, ravno ko je moja hčerka, predno je šla spat, z vzgojiteljico prav pobožno molila pred podobo Male Terezije. Ta ljubek prizor me je ganil v trenutku. Še bolj pa me je ganilo, ko je letel proti meni, me je objel in mi je rekel: „Očka, Marta in jaz sva opravili tridnevnico k Mali Cvetki — pri tem je pokazala na podobo svetnice — da se jutri reši tvoja denarna zadeva. Ta-le — tako je nadaljeval otrok — je ja obljubila, da bo poslala iz nebes dež rož."

Prebil sem noč skoro brez spanja in sem bil zelo slabe volje, ker se je moja žena šele proti jutru vrnila z neke plesne veselice.

Ko sem prišel v pisarno, sem pred vsem drugim narekoval svoji tajnici pismo na onega trgovca, da mi je nemogoče skleniti kupčijo. Komaj je gospodična napisala pismo, ko so mi javili čisto nepričakovani obisk nekega prijatelja, ki ga že leta nisem videl. Po kratkem pogovoru mi je rekel, da je pravzaprav prišel, da mi plača nek star dolg. Pet let — je izjavil — da se je obotavljal, da izpolni svojo dolžnost, toda da do včeraj ni mogel dobiti denarja.

Pri teh besedah je položil ček na mizo, je prosil, naj mu oprostim, da tako dolgo ni vrnil in se je hitro poslovil s pripombo, da mi noče več krasti časa.

Ko sem ček prav pogledal, se mi je zdelo, da se mi sanja. Glasil se je natančno na znesek, ki sem ga potreboval za kupčijo!

Ko sem se vračal domov v svoje stanovanje, sem prišel mimo cvetlične trgovine, v izložbenem oknu sem videl krasen šopek rož. Vstopil sem, da ga kupim za svojo hčerko, kajti spominjal sem se, da mi je sinoči pripovedovala o dežju rož. Ko sem prišel domov, sem dal šopek svojemu otroku in sem mu rekel, da mi je njena „mala Cvetka" poslala denar. Nato sem šel s hčerkico v njeno sobo, da postaviva rože pred podobo Male Terezije. Pri tem sem bil nenavadno ginjen. —

Čez nekaj dni mi je prinesla moja hčerkica podobo Male Terezije in me je prosila, da bi jo smela dejati v mojo aktovko, kar sem rad dovolil. Malo na to sem se hotel peljati z omnibusom v predmestje, toda ko sem hotel vstopiti, mi je padla iz rok — sam ne vem, kako — aktovka. Zopet sem poskočil z voza, da poberem aktovko, toda v tem trenutku so se duri voza zaprla in nisem se mogel odpeljati. Moral sem torej čakati na prihodnji voz. Medtem ko sem še čakal, sem slišal ljudi na cesti govoriti, da je omnibus skupaj zadel s tovornim avtom in da je več mrtvih in ranjenih!

Od strahu sem bil kakor ohromel in mrzel pot me je oblil pri misli, da je komaj za las manjkalo, da me ni zadela velika nesreča. Prvič po mnogih letih sem vstopil v cerkev. Moje začudenje je bilo veliko, ko sem ravno v tej cerkvi, v katero sem prišel, zagledal kip Male Terezije, pred katerim je gorelo mnogo sveč. Pokleknil sem in ne da bi vedel, kaj delam, sem se zahvalil Bogu iz najglobljega srca, da me je tako čudovito obvaroval pred smrtjo ali pred pohabljenjem. Brez dvoma je bila priprošnja Male Terezije, katere podobo mi je vtaknil moj otrok v aktovko!

Ko sem dokončal svojo pobožnost, sem poiskal trgovino za nabožne predmete in sem kupil kip Male svete Terezije, ki sem ga mislil prinesti svoji hčerkici. Za sebe samega pa sem kupil življenjepis svetnice „Zgodovina duše", da sem ga bral z velikim in vedno večjim zanimanjem. Kar je v njem name napravilo največji vtis, je bil slučaj Pranzini.

Slednjič sem kupil velik križ, ki sem ga namestil nad svojo posteljo in čigar rane sem vsak večer poljubil z veliko pobožnostjo. Prišlo je tako daleč, da sem spremenil svoje življenje in ravno tako moja žena! Zdaj sem velik propagandist za češčenje Male Terezije. Jaz sam pa jo najbolj častim, kajti ona me je naučila moliti in je storila, da sem se vrnil k Bogu.

Iz knjige: de Heredia, Vir največje sile.

J. Š. Baar — Al. Nemec:

ZEMLJA IN LJUDJE

Roman

(40. nadaljevanje)

„V sedla!" je zatrobilo v našem štabu. Ritmojstri in častniki so hiteli k svojim eskadronom, konji so zahrzali, stremena zazvenela in divizija je bila v sedlih. Uro je tako sedela v sedlih, streli so prihajali vedno bliže in bliže — slabo gre — zelo slabo — nam je rekel notranji glas, ker streli in grmenje bi se moralo oddaljevati, ne bližati se.

Ordonančni častnik se je kakor veter podil proti nam.

„Ta nekaj nese," se nam je posvetilo v glavi. Niti do štaba še ni prišel, temveč je s sabljo zamahnil in nekaj zavpil in že so z griča zadoneli signali.

Željno in z veseljem smo se pognali na vrh k Probluzi — en sam pogled in vsak je razumel, kaj se dogaja . . . Naši so bežali, — ah — ne, niso se umikali, ampak bežali kot zajci in sedaj je prišla vrsta na nas! — Ne da bi podili Pruse, kakor smo se veselili, ampak da bi jih zadržali, da bi tem zajcem, pešcem, pridobili časa, da zbežijo vsaj čez Labo, da se skrijejo v trdnjavo ali zlezejo kam v luknje. Žalost in bes sta nas popadla. Tu pa sem od blizu zagledal našega brigadirja . . ."

Tega trenutka se je Cimbura vselej najbolj veselil. Samo zaradi tega bi poslušal Sekyro, če treba še stokrat.

„Pravim, našega general-majorja, štekenskega kneza, gospoda Vindišgreca. Ta dan ga je nosil konj, ki ga še nisem videl lepšega, konj, ki so ga odpeljali iz Putime. To je bil žrebec — belec-serec — Belček našega strica Cimbure tule. Spoznal sem ga in znova bi stavil glavo, da se ne motim. Srce mi je poskočilo od radosti in zahotelo se mi je, da bi zaklical ‚Belček!" Knez je sedel na njem brez plašča in s sabljo v roki. Modra žival je stala pred nami in se niti ni ganila, ko je zdajci njen in naš gospod zaklical po češko na nas: ‚Mi, konjeniki, jih moramo ustaviti. Fantje, držite se! Za menoj! Za menoj!'

Eskadroni so se razvili v širino in v lahnem diru smo hiteli že k Strežetucem, ko se je pojavilo prvo krdelo napredujoče pruske konjenice na cesti. Podili so se za našo bežečo pehoto. Naval bo, spopadli se bomo, smo si takoj bili na jasnem, ko smo jih opazili."

„Naval!" so si oddahnili sosedje in se usedli bliže krog Sekyre.

„Kraj je bil tam takšen kakor tu med Putimo, Kestrani — Ražicami in Heřmani — plana ravna kakor miza in trda, kakor nalašč ustvarjena za spopad," se stari vojak ni dal motiti. V njem je oživel tisti grozni trenutek in vse je kakor v resnici na novo in jasno videl. Oči so mu žarele in stopile iz jamic, lice mu je rdelo. Ni pretiraval, ampak verno po resnici slikal: „Po vrhovih naokrog so se že svetile pruske pikelhaubke, zasedala jih je že njihova pehota. Da bi zakasnili pol ure, pa niti eden od nas ne bi prišel skozi to dolino. — Pol ure — ne več kakor do Ražic — smo imeli do pruske konjenice. V skok! so zadonele trombe — popustili smo brzde . . . Pehota je streljala na nas, toda zaenkrat še redko, čutili smo: čim prej preletimo to razdaljo, tem bolje za nas. Toda vsak konjenik ve, da pred navalom mora konja varovati, določiti razdaljo, z očesom preračunati, kdaj je čas spodbosti konja, ga pognati v poln dir. Tako smo jezdili sicer v skoku, toda nismo drveli. Naše oči so bile uprte v brigadirja, z vsem svojim štabom vam je jahal nekako trideset korakov pred nami. — Tisoč korakov smo še bili od Prusov — samo še pet sto — in tudi oni so drveli proti nam. Kaj je storil naš štab? Kaj misli naš brigardir? Saj vendar vemo, da ga eskadrona mora varovati, da mora iti v bitko za nami, ne pred nami! Še je imel čas, še tri sto korakov. Še vedno so jahali v prvi vrsti. In kaj je to? Vidim Vindišgreca, kako si navija jermen od sablje okoli zapestja in stoji v stremenih. Konj leti z njim naprej, on se pa z obrazom obrne k nam, dvigne sabljo nad glavo proti nebu, naredi z njo znamenje, kakor da se je pokrižal, in že so trombe zaklicale za nami: Marš, marš! Štab je ostal na čelu, je bila naša poslednja misel. Hura! je zagrmelo naokrog, ostroge so zbodle konje, kolena so se stisnila ob boke, povodce smo spustili, pesti so stisnile palaše — pred nami je kakor bel orel letel Belček z generalom — štirideset korakov nas je prehitel in udaril kakor strela v bojno vrsto pruskih dragoncev, jo pretrgal kakor nit — in jo presekal na dva dela, podrl konja z jezdecem in tedaj smo prileteli mi, navalili in se tudi prebili. Kakor vrtinec se je zasukal in skrčil pruski eskadron, toda mi se ne brigamo zanj — za nami je jahal Wrangl, to bo opravil on. Proti nam so drveli braniborski ulani. — Hura! smo jih pozdravili — in znova je Belček prebil njihovo čelo. — Na vrhovih je prenehalo streljanje, utihnile so puške, obmolknili topovi, ker smo se pomešali s Prusi v klopčič. V globoki tišini so švistele samo sablje, umirajočim so pozvanjala stremena in hrzali konji. — „Ah, bratje, naša konjenica!" se je konjenik nenadoma razvnel v hvali. „Naši konji! Velika sreča, da so nas s težko konjenico, kirasirje na težkih konjih poslali v prve vrste. Ne mi, ampak naši konji, ne tiste ogrske mačke, so tam zmagali. Smeli kakor levi, hitri kakor veter, silni kakor ogenj so leteli z nami. Odpor jih je samo dražil, razvnemal. Kakor kure so razpršili ulanski eskadron in se vrgli z nami na pruske huzarje — dva eskadrona jih je bilo — bili so črni, v črnih uniformah so sedeli na konjih in imeli mrtvaške glave na čakah."

„Kako, kaj praviš? Mrtvaške glave?" so dreveneli poslušalci.

„Tako kot tu pred Bogom stojim," se je pridružil zidar, „mrtvaške glave so imeli tudi konji na oglavnici. Jahamo — pa ne več sami. Za nami se vali v blaznem begu bežeča pruska konjenica — dragonci in ulani — k nam se pridružujejo naši iz druge in tretje bojne vrste . . . in zdajci se spet oglasijo puške in zagrme topovi. Prusi so uvideli, da je njihova konjenica pometena s polja, razbita, razpršena, čemu ji tedaj prizanašati. Zato so pomerili med nas in brez ozira, ali je naš ali njihov, streljali v konjenico. Pred seboj ženemo huzarje, toda naše vrste se redčijo. Konji nenadoma obnemorejo, ne letijo več v skoku, temveč komaj v diru in brez sape.

3-54 RADIONWEISS - schönstes Weiss!

CELOVEC

Nedeljska služba božja je ob pol deveti uri vsako nedeljo v slovenski cerkvi v Priesterhausgasse.

Slovenci v Gospi Sveti

Na misijonsko nedeljo, dne 18 oktobra, so se zgodaj zjutraj vsipale skupine romarjev z vlakov na celovški postaji. Z vseh slovenskih župnij so prihajali romarji z vlaki, pa tudi z avtobusi in peš, ter se napotili proti Gospe Sveti. To je bilo veliko slovensko romanje, katerega se je udeležilo gotovo nad 2000 romarjev. Bilo je zlasti veliko mladine, ki se je zbrala v Marijinem svetišču, da se zahvali za prejete dobrote, da ji potoži svoje težave, da ji zaupa svoje prošnje kot najboljši Materi. V procesiji in z molitvijo so prihajali romarji v prostorno gosposvetsko cerkev, ki so jo napolnili. Oglasila se je slovenska romarska Marijina pesem in se kot živa in vroča prošnja dvigala v nebo.

Ob 9. uri je bila slovesna sv. maša, ki jo je daroval skočidolski župnik preč. g. Ulbing. Med sv. mašo je pridigal šentruperški župnik, preč. g. dr. Zeichen, med drugo sv. mašo pa šentlenarški župnik preč. g. Čebul. V svojih pridigah sta pridigarja poudarjala, kako moramo zaupati Mariji, kako naj njej izročimo vse svoje težave in kako je Marija obljubila, da bo pomagala vsem in zato tudi nam, ako se z zaupanjem in neprestano prošnjo v molitvi obračamo k njej. Mogoče še nikdar nismo bili pomoči Marijine tako potrebni, kakor ravno v sedanjem času, tega se moramo zavedati. Zavedati in prepričani pa moramo tudi biti, da Marijina prošnja premore vse, in da nam bo gotovo pomagala, ako jo prosimo. Namen tega romanja pa je ravno v tem, da skupno potožimo skupne težave in da tudi skupno prosimo za pomoč. To trdno vero nesimo v svoje župnije in na svoje domove in prepričani smemo biti, da bomo dosegli, kar bomo prosili.

Med sv. mašo je izredno veliko število romarjev pristopilo k skupnemu sv. obhajilu. Nato so sledile še sv. maše, v skupnem ljudskem petju so prepevali romarji Marijine in evharistične pesmi. Opoldne je bila s petimi litanijami Matere božje slovesna zaključitev tega izredno uspelega slovenskega romanja v Gospo Sveto. Izredno milo jesensko vreme je še pripomoglo k večji udeležbi in slavnostno razpoloženje je še dvigala narava, ki je bila v vseh čudovitih jesenskih barvah za ta praznični dan prazično oblečena. Premalo je število mavričnih barv, v katerih so se prelivale barve gozda in travnika v jesenskem soncu. Vsa narava je skupaj z romarji slavila Njo, ki je v Fatimi v oktobru leta 1917 obljubila, da nas ne bo zapustila, ako trdno v Njo zaupamo.

CELOVEC

(† Miroslav Urbas)

Končana je življenjska pot našega zvestega prijatelja Urbasa. Takrat, ko je leta 1945 prekoračil mejo svoje domovine, pač ni mislil, da bo tista njegova pot končala na Koroškem za — vedno . . . Zanesla ga je pot najprej v Ziljsko dolino, odkoder se je preselil pozneje v begunsko taborišče v Špital na Dravi, kjer je okusil grenko življenje in vse trpljenje beguncev. Prenašal pa je svojo usodo pogumno, dasi so mu tekla leta brezobzirno in hitro naprej, kakor da bi mu v resnici hotela prestreči ono pot, ki pelje v domovino, tja, kjer je nekdaj kot goreči domoljub stopal vedno v prvih vrstah borcev za srečo in procvit Slovenije in Jugoslavije. In kakor je bil dosleden, marljiv in pošten v svojem narodnem in političnem delovanju, takšen je bil tudi v svojem poklicu kot tvorničar mesnih izdelkov, po katerih je zaslovel preko mej svoje domovine.

Zadnja leta je živel v „Norveškem domu", domu za begunce - starce, v Steindorfu ob Osojskem jezeru, ki stoji na lepi, zvišeni in prisojni legi nad jezerom, odkoder so mu včasih udarjali na uho turobno bučeči glasovi vznemirjenih valov v dolgih jesensko-zimskih nočeh. Zaživel pa je spet, kadar je pomladi oživela narava, božana od toplih sončnih žarkov, v novem duhtečem cvetju prelestne vigredi. Toda misli so mu begale vedno le preko jezera na jug, domov, oh, domov . . .

A ni mu bilo usojeno, da bi se bile uresničile njegove srčne želje, kakor se niso že marsikomu . . . Dragi prijatelj, naj Ti bo lahka lepa zemljica koroška, saj je blizu Tvoje prave domovine! Spomin na Tebe nam ostane v časti in spoštovanju

Tvoji prijatelji - begunci.

Pri nas na Koroškem

ŽIHPOLJE

Kako nespametni so še dandanes ljudje. Ako jim kdo natveze kje v kaki gostilni še tako neverjetno vest, jo vendar verjamejo. Ne samo verjamejo, še to neresnico napišejo v časopis. Tako beremo v zadnji številki lista „Aktion", da se bere in opravlja sv. maša na Žihpoljah čisto v slovenskem jeziku. Vendar pa vsak ve, da se bere po vsem svetu sv. maša v latinskem jeziku. Najbrž je dopisnik prespal dobo dveh tisočletij, drugače ne bi mogel pisati take neumnosti.

Nadalje je pisano v omenjenem članku še, da pojejo v cerkvi samo mežnar, njegova žena in njegov brat. V resnici pa je hvala Bogu še precej pevcev na Žihpoljah, ki pojejo v čast Bogu. Vsako nedeljo je in vsak praznik je na Žihpoljah po ena slovenska in ena nemška pridiga. Pri prvi maši je vselej ljudsko petje in ako je pridiga nemška, je tudi nemško petje pri maši, ako

Daruj tudi Ti za Starčev spomenik!

pa je slovenska pridiga, je tudi petje slovensko. Je pa res včasih tako, da mora nemško koj samo mežnar ali pa organistinja peti. Če je Žihpoljčanom toliko do nemškega petja, zakaj pa ne pomagajo peti. V Hitlerjevi dobi smo pač tudi Slovenci morali nemško peti, sedaj pa vendar nismo več v „zlati" Nemčiji.

Končno se dopisnik v omenjenem članku tudi huduje in blati našega gospoda dekana, da je premalo nemško v cerkvi. V resnici, pa je v cerkvi še več nemško kakor je predpisano. In v šoli je krščanski nauk skoraj izključno nemški. Popoldne ob nedeljah so tudi vedno molitve v obeh jezikih. Kaj pa hoče pisec doseči, pove s tem, ko poziva ordinariat, naj ne pusti gospoda dekana na Žihpoljah. Toda iz tega že ne bo nič, ker je gospod dekan pri nas v resnici zelo priljubljen. Le če bi ljudje bolj poslušali, kaj nas gospod dekan učijo. Potem bi bila tudi cerkev bolj polna in bi ljudje drugače živeli. Naj bo za danes dosti, pa še drugič spet kaj.

VELINJA VAS

Zelo dolgo je že od tega, kar smo se zadnjič oglasili v „Našem tedniku". Tako smo preobloženi z delom, da se nam prav nič ne ljubi prijeti pero v naše žuljave roke.

Spomladi nam je slana pokončala vse cvetoče sadonosnike, tako moramo sedaj v jeseni povedati, da sadja ni, kar bomo seveda celo leto pogrešali. Tudi rž je bila do polovice uničena. Drugače pa smo z letino še kar zadovoljni. Krme smo navozili v naše skednje pač toliko, da je kmetje še ne pomnijo. Tudi paša za živino je letos dobra. Le cene za živino so take, da se živino komaj splača rediti. Vse je tako zelo drago, dohodkov pa zelo malo. Zato mora kmet zelo varčevati in skromno živeti, če se želi znebiti eksekutorjev v hiši.

Med vsem trdim delom je bil za nas Velinjčane 19. avgust zelo lep dan. Tedaj je bilo pri nas češčenje. Bilo je sedem sv. maš in cerkev je bila vedno polna vernikov. Bili smo deležni izrednih milosti. Za ta dan nam je ljubi Bog še prav posebno izkazal svojo dobrotljivost. Dan popreje je bilo lepo in zelo vroče. Ljudje so bili vsi pri otavi. Ponoči pa je nepričakovano na rahlo poškropil dež in dopoldne nato je bilo oblačno. Tako pri otavi nismo imeli dela in smo dan v molitvi posvetili Bogu. Koliko je bilo to vredno za naše duše, pa tudi izmučeno telo se je moglo malo odpočiti. Lahko smo Velinjčani ponosni, da nas je ta dan obiskalo osem duhovnikov. Vsem naš prisrčni: Bog plačaj!

Ne smemo pa pri tem pozabiti povedati, kako lepo so Mežnarjeva mama okinčali cerkev. Dekleta so pozno v noč pletla vence, Mežnarca pa so okusno napravili in z lepimi rožami okrasili oltar. Zdelo se nam je, ko smo stopili v cerkev, da je tu odsev iz večnega raja. — Že danes vabimo vse preč. duhovnike spet za drugo leto. Pa tudi vse farane vabimo, da bi se tudi drugo leto tega dneva spet v obilnem številu udeležili češčenja v cerkvi.

Mladi Brodnik se je hudo ponesrečil z motornim kolesom, dobil je težke poškodbe na glavi, na roki in na nogi, tako da je moral ostati cele tedne v bolnici. Zdaj je že doma in mu vsi iskreno želimo, da bi čimprej popolnoma okreval.

Velinjska cesta je dokončana. Letos se je veliko naredilo. Upamo, da nam bo tudi v bodoče še prišla deželna vlada na pomoč, da bo tako mogoče delo proti Vesci in Muškavi nadaljevati.

DJEKŠE

Obletnica za rajnim gospodom Filipom Jandlnom bo v torek, 27. t. m. Letos minejo že tri leta, odkar ga krije hladen grob. V svetem letu 1950 je komaj 38 let star zapustil ta svet. Isto leto 4 mesece prej na god sv. Antona Padovanskega je umrla njegova mati, pd. Zavodnikova mati, Marija Jandl.

Začela se je zopet šola. Šola je bila lani vsa prenovljena in izgleda kakor bi jo iz škatljice vzel. A letos v tem šolskem letu se je skrčilo število otrok na 91, medtem ko jih je bilo takoj po vojski skoro 200. Zato so znižali letos število razredov od štiri na tri.

Po vojni je izgubila dješka občina že 200 ljudi. Beg z gora, beg z višin in beg z dežele v mesta imenujejo to. Gotovo je to nekaj nezdravega. V mestih že primanjkuje dela, kmet pa ima delavcev premalo. Na eni strani brezposelnost, na drugi strani pomanjkanje delavcev. Nezdravo razmerje. — Nikjer ni tako lepo kakor na deželi, ta zavest se premalo goji. Kmečko delo — kaj je lepšega? Delo v naravi, delo v nepokvarjenem zraku, delo na soncu — kaj je lepšega kakor to? Ljudje se premalo zavedajo, kako lepo je na deželi. In kaj šele na sončnih gorah, na svežem zraku! Predvsem šola bi morala v otrokih buditi in gojiti zavest, kako lepo je na deželi in kako lepo je na gorah! Res je delo na gorah malo težje nego v ravnini, a pomisliti moramo, da je bilo v prejšnjih časih še veliko težje, ko še ni bilo strojev ali mašin. S kakšno lahkoto n. pr. dandanes ljudje prešajo sadje, ko ga jim stroj, motor zdrobi in stisne, medtem ko so morali to še pred kratkim vse opraviti z rokami.

So strmine, o katerih bi morali reči, da bi država morala biti vesela, da se obdelujejo. V prejšnjih časih se je država premalo brigala za to, ko so kmetije propadale in se spreminjale v pašniške kmetije. Koliko kmetij imamo v dješki občini, ki so se spremenile v pašniške kmetije!

Ena reč je, ki kmeta hudo žuli, to so bolniške blagajne. Vedno se sliši ta pesem. Gotovo so bolniške blagajne socialna ustanova in potrebne. Na drugi strani so težko breme za kmeta in marsikateri kmet se zaradi bolniške blagajne, zaradi visokih pristojbin, ki jih mora plačevati mesec za mescem, raje sam trudi in dela, kolikor more, nego bi imel hlapca ali deklo. In to ljudem greni življenje.

Tudi delavec mora imeti možnost, da si ustanovi družino; zavarovan mora biti za starost in bolezen, a vse te socialne ustanove kmeta ne smejo uničevati.

GORENČE

V ponedeljek, dne 19. oktobra, si je ob 4. uri zjutraj vzel življenje 25-letni Rudolf Weinberger z Leda št. 42, čevljarski pomočnik, zaposlen v Pliberku. — Vzrok nesrečnemu dejanju je nesrečna ljubezen, kar je pokojni napisal v pismo materi.

ŠMIHEL

Dvojčki Rozalija in Brigita Jöri sta bili rojeni v Šmihelu 28. septembra, Johan in Ančka Vindiš sta jih prinesla 4. oktobra k svetemu krstu v našo farno cerkev.

V Šmihelu smo postali nekako bolj živahni. Skias je dovršil svojo hišo, da bo mogel v jeseni v novo vilo. Ravno tako je hitel naš organist Miha Sadjak, da bo mogel iti v novo lepo vilo tam ob Breški cesti. K lepi dopolnitvi in dozidavi mu moramo prav iz srca čestitati in želimo, da bi se obilo naužil toplega sonca, ko ima tako sončno stanovanje, kar bo celi družini prineslo obilo zdravja in sreče.

Pri Likebu so dokončali popravo gospodarskega poslopja, katero ima sedaj proti pokopališču zelo lepo lice, ravno tako pa tudi proti dvorišču. Nad prodajalno pa pripravljajo več sob za tujce, tako dobi tudi ta trakt svojo posebno noto.

Poštar Janko Čas je popolnoma predelal svoje gospodarsko poslopje, tako ima tudi pošta sedaj lepše lice. Zadruga je dozidala svoj magazin.

Ne vemo, ali smo res tako pridni, da ne potrebujemo več orožniške postaje, ali kaj je. Začetkom meseca oktobra so nas zapustili vsi orožniki, naša postaja je bila razdeljena na sosedne postaje: Globasnico, Libuče, Pliberk. Ali pa država štedi? Nam pa je tudi prav!

Kakor druga leta, smo tudi letos slovesno obhajali zahvalno nedeljo s procesijo s poljskimi pridelki, katere so nesle deklice v procesiji. V našem imenu so jih nesle okoli oltarja in tako darovale presveti Trojici v zahvalo za dobro letino. Saj se res ne smemo pritožiti! Z usmiljenim in očetovskim očesom je pogledal Bog to leto na nas.

Ob cesti so zasadili nove cestne kamne in nam vzeli tudi več ali manj rodovitne zemlje. Skoz vas pa je dobro, da so hiše postavljene, teh nam le ne morejo vzeti in razlastiti.

Sredi vasi pa je naredila cestna oblast ravno pred vaškim križem tako grdo tablo kot kažipot, da res ne spada tja. Zakrije križ in pogled na hišo požarne brambe. Ta črna tabla (deska) ne spada tja, zato prosimo, da se odstrani. Kažipot pa je treba drugače narediti in ne tako neokusno.

BISTRICA

Pri Jozanu se je naselila nova družina Janez in Marija Prislan, Janez je bil doma v Črni, mati Marija pa na Prevaljah. Dne 22. septembra sta dobila naraščaj v družini. Otroku so dali pri krstu ime Štefanija.

Družina Gregor Peck in Hermina, rojena Rošic, je dobila sina Leopolda Alberta, kateri je bil krščen 11. oktobra.

GENOVECE

V Celovcu sta se poročila dne 19. oktobra vdova Vida Barbara Hainz, rojena Rudolf in Franc Mekjak iz Globasnice. Zakonskemu paru želimo obilo sreče in blagoslova.

REPLJE

Valentin Vauti, pd. Kajšnik, je več let bolehal na rani, ki jo je dobil pri vojakih. Naduha in vodenica pa sta mu zadnje leto prav hudo nagajali. Težko je prenašal hudo bolezen. Radi dolge bolezni so se mu odprle rane na nogah in po životu, ki se niso več zacelile in tako so se bolečine še stopnjevale. Dne 10. vinotoka ob 6. zjutraj je bil oče rešen svojega težkega trpljenja. V ponedeljek smo ga v obilnem številu spremljali k zadnjemu počitku na božjo njivo v Šmihelu, da se odpočije od svojega trpljenja. Rajni oče je bil 13. 2. 1888 rojen v Repljah pri Kajšniku. Poročil se je 9. II. 1920 s Terezijo Kužnik. Zakon je bil blagoslovljen z devetimi otroki. Dva sta umrla v zgodnji mladosti in šla pred očetom v večnost, da mu pot in kraj pripravita. Ostalih sedem pa še živi. Najstarejši je g. nadučitelj Valentin Vauti na Humcu.

Rajni oče je bil skoz in skoz narodni mož. Hrast, ki je stal trdno v vseh neprilikah življenja, vedno zvest svojemu narodu in svojemu katoliškemu prepričanju. Rad je bral in bil naročnik naših listov: „Mira", nato „Koroškega Slovenca" in sedaj „Našega tednika". S posebnim zanimanjem je bral „Nedeljo" v prvi in v drugi izdaji. Bil je dosmrten ud Druž. sv. Mohorja. Zelo rad je prebiral knjige, ki jih je Mohorjeva izdala kot reden dar ali tudi knjige za doplačilo. Posebno si je želel, da bi se natisnila knjiga „Veselje in žalost . . ." Ponatisa te knjige ni dočakal, upamo pa da je dosegel večno veselje brez žalosti.

Žalni sprevod so vodili prečastiti gospod svetnik Alojzij Vauti iz Sel, bratranec rajnega, opravili so za njim mašo zadušnico in ga ob asistenci domačih gospodov spremljali k zadnjemu počitku. Gospod župnik so se zahvalili vsem, posebno pevcem in pogrebcem, posebej pa še g. ravnatelju Loserju in nadučitelju Sibicu iz Vogerč. Mešani zbor je zapel rajnemu v slovo: „Jaz sem življenje in vstajenje", „Nad zvezdami" in „Oj težka, oj tužna pot". Dobrega, značajnega Kajšnikovega očeta hočemo ohraniti v blagem spominu! G. nadučitelju in vsem Kajšnikovim pa naše iskreno sožalje.

Nova šola v Selah na Kotu

Šolstvo v Selah do sedaj

Da so si Selani že pred 100 leti želeli šole, dokazuje dejstvo, da so leta 1849 zidali sedanjo mežnarijo kot pritlično stavbo posebno močno z namenom, da bi pozneje poslopje nazidali in tako dobili potrebne šolske prostore. Do tega pa ni prišlo. Otroke so dušni pastirji zbirali v župnišču h krščanskemu nauku, župnik Lubej pa jih je učil tudi brati, pisati in računati. Pozneje je poučeval otroke organist Filip Lokan v mežnariji.

Leta 1896 je vprašanje šole v Selah postalo pereče. Otvorjen je bil en razred pod vodstvom učitelja Kovačiča pri Mažeju. Po zamisli oblasti naj bi občina zgradila dvoje šolskih stavb: eno v sredi Loga v bližini Grosa, drugo na Kotu. Toda tako ogromnih izdatkov revna gorska občina ne bi zmogla. Tako je končno prišlo do tega, da je bilo 18. jul. 1898 dozidano in blagoslovljeno sedanje šolsko poslopje z dvema šolskima sobama in stanovanjem za oba učitelja. V to šolo so bili všolani otroci od Sr. Kota do Šajde, otroci z Zg. Kota pa naj bi obiskovali šolo na Bajtišah.

Lahko rečeno, a težje storjeno! Od Hajnža, Gornika, Žerjava, Vakovnika in Franca je rabil otrok do Bajtiš 2 in pol ure, najbližnji Kočani celo uro! Pot slaba, pozimi na debelo zapadena s snegom. Ni čuda, da je bil zaradi tega šolski obisk slab in uspehi nepovoljni.

Leta 1939 je občina že kupila kot stavbni prostor njivo na višini pod Hribernikom, toda že napeljava ceste tja gor po mehkem in mokrem terenu in njeno vzdrževanje bi zahtevalo velike vsote. Z veliko samohvalo naznanjena gradba se niti ni začela.

Šola na Kotu

Rešitev pa je prišla, ko je ob 30-letnici plebiscita dunajska vlada koroški deželni vladi naklonila dar 10 mil. šilingov za kulturne potrebe bivšega glasovalnega ozemlja. Prošnji staršev in občine je deželna vlada ugodila in prevzela veliko večino gradbenih stroškov, občina je prispevala do sedaj okoli 40.000 šilingov, nekaj pa dobrotniki.

Lansko jesen je bila stavba v surovem stanju gotova, letos pa je bila povsem dogotovljena. Potek dela in firme, ki so dela izvrševale, smo opisali v 36. številki našega lista. Z napeljavo vodovoda iz studenca, oddaljenega kakih 50 m, je končno šola mogla biti izročena svojemu namenu.

Šolsko poslopje je pritlično in obsega prostore s pritiklinami in stanovanje za učitelja. Dostop v šolo je s ceste čez nekaj stopnic v odprto pokrito verando. Od tam vodijo steklena vrata v vežo. Na desni je sobica, kjer lahko otroci odložijo svojo obleko in čevlje. Od tu se pride v kopalnico s tremi prhami. Nato se vrstita stranišči za dečke in deklice. Na levo je vhod v razred, ki ima levo steno vso stekleno. Zato je razred zelo svetel. Zadaj v razredu so dvojna vrata, ena vodijo v sobo za učila, druga pa v prostor, kjer je shranjen prenosljiv oltar. Ta druga soba ima tudi vrata na verando.

Vrata sredi veže ločijo šolske prostore od učiteljevega stanovanja. Prva soba na levo je pisarna. Njo in razred ogreva skupna velika lončena peč. Ob peči je toliko odprtine, da more učitelj iz pisarne nadzorovati otroke. Stanovanje obsega dve sobi, kuhinjo, lastno stranišče in kopalnico ter ima na južni strani še poseben vhod. Iz veže vodijo stopnice v prostorno klet, kjer je pralnica in dovolj prostora za drva.

Pročelje šole, zunanje stene razreda, stebri, veranda in stopnice so sezidane iz obdelanega temnosivega kamna, kar se posebno lepo poda v pokrajino, saj so bližnje skalnate stene Grlovca iste barve. Drugi prostori in stanovanje je zidano iz opeke.

Deželna vlada je oskrbela šoli tudi potrebno notranjo opravo, ki odgovarja sodobnim zahtevam moderne šole. Poleg tega ima šola že mnogo učil.

Dosti je bilo prej kritike in godrnjanja in slabega prerokovanja zaradi neobičajne zunanje oblike šole, zdaj pa je splošna sodba: šola je lepa in praktična. Vse je že težko čakalo na slovesnost, ko se šola blagoslovi in otvori.

Blagoslovitev in otvoritev šole

V nedeljo, 11. oktobra, so se Selani zgrinjali iz vseh kotov Kota. Na cesti proti Kotu je bilo vse živo. Peš, s kolesi, motorji in avtomobili so prihajali ljudje iz okolice. Prijazno je sijalo sonce in svež planinski zrak je oživljal veselo razpoloženje. Okoli 10. ure so dospeli tudi vladni in šolski predstavniki. Ob zapadni steni šole je stal mogočen govorniški oder in na vzvišenem podiju oltar. Na klopeh pred njim so posedli odličniki in povabljeni gostje, okoli njih in še po bregu je stalo ali sedelo ostalo občinstvo. Bilo je okoli 400 ljudi. Domači župnik č. g. Alojzij Vauti je v družbi č. g. kaplana Matka in četice ministrantov pristopil k oltarju, da opravi daritev sv. maše. Ubrano ljudsko petje je dvigalo svečano razpoloženje. Po evangeliju je g. župnik v pridigi razložil pomen šole, ki je poleg cerkve najvažnejša ustanova v občini. Njena naloga je otroke učiti in vzgajati. Najpotrebnejši učni predmet je verouk in šolska vzgoja se mora naslanjati na vero. Verskih vaj se bodo šolarji mogli udeleževati v šoli, ki ima svoj oltar. Vzgoja pa je uspešna, če s cerkvijo in šolo sodeluje tudi dom. Po pozivu na starše in bodrilu otrokom je klical božji blagoslov na šolo in njene obisovalce.

Po končani sv. maši je sledila blagoslovitev šole. Izvencerkveni del slovesnosti je otvoril pevski zbor šolarjev iz Sel z eno nemško in slovensko pesmijo. Selski župan g. Simon Ogris je pozdravil imenoma zastopnike oblasti, deželnega in okrajnega šolskega sveta, učiteljstvo, podjetnike in vse prišlece. Pomenljiv je bil prizor, ko je izročil ključe g. učitelju Hermanu Veliku, prvemu šolskemu vodju šole. Da je nagovoril zastopnike oblasti v nemškem jeziku, nam je jasno. Ne razumemo pa, čemu je govoril Selanom in celo otrokom po nemško. Saj bi ga bolj razumeli, če bi jim svoje misli podal lepo po domače v slovenščini. Tudi v očeh navzočih zastopnikov oblasti zaradi samo nemškega govora njegov ugled prav nič ni zrasel. Po županu je povzel besedo g. deželni šolski nadzornik Sacher. Čestital je Selanom zaradi lepe, nove šole in želel, da bi šola v otrokih vzgajala in vzgojila pravo ljubezen do ožje in širše domovine, kjer bo brat brata ljubil in vse ljudi cenil in spoštoval.

Za njim je govoril šolski nadzornik dvojezičnih šol g. vladni svetnik Lorenc Just slovensko. V svojem govoru je gospod inspektor najprej čestital Kočanom in vsej občini k dograditvi nove šole. Nato je poudaril, da je dobra šola eden izmed življenjskih stebrov in čim močnejši je ta steber, tem močneje stojimo na svojih lastnih nogah v vsem vsakdanjem življenju. Zato pa hoče deželna šolska oblast storiti vse, da se morejo otroci čim več naučiti, da bodo tako v ponos naši skupni domovini. Taki otroci bodo pozneje, ko dorastejo, zdravo deblo, ki se ne upogiba vsakemu vetru. Tako bo vzgojena mladina, katera bo v živi skupnosti nekoč morala reševati vse življenjske naloge, ki so težke, pa naj so stavljene kmetu na polju in hlevu, drvarju v gozdu, delavcu v tovarni, učitelju v šoli, župniku v fari ali pa uradniku pri pisalni mizi. Naj zato živi taka življenjska skupnost!

G. okrajni glavar dr. Pflegerl je orisal zgodovino šolstva preko cesarice Marije Terezije do postavne šolske obveznosti v Avstro-Ogrski in do današnjih časov. G. okrajni glavar je govoril previsoko za naše ljudi, ki mu niso mogli slediti. Iz govora je bilo tudi razvidno, da ne pozna povsem zgodovine ali da jo je študiral iz pristranskih virov. Trdil je namreč, da Cerkev ni želela, da bi se ljudstvo naučilo brati. To pa ni zgodovinska resnica. Morda je bil v srednjem veku to kak posamezen slučaj. V splošnem pa je bila vendar Cerkev prva, ki je šolstvo gojila. Prve šole so bile po samostanih in dolga stoletja je edino Cerkev gojila znanost in širila izobrazbo. Država je šele v prejšnjem stoletju prevzela vrhovno nadoblast nad šolstvom v svoje roke. Kdo se tu ne spomni na Slomška, ki je kot mlad kaplan ustanavljal nedeljsko šolo in spisal za te šole prvo učno knjigo. Pozneje se je kot nadzornik šol skoro vsak teden peljal k škofu v Št. Andraž poročat o stanju in napredku ljudskih šol. — Bilo pa je od g. okrajnega glavarja tudi zelo netaktno, da je s to svojo trditvijo napadel Cerkev ob taki priliki tik po sv. maši in blagoslovitvi šole.

Kot zadnji je stopil na govorniški oder prvi upravitelj nove šole g. Herman Velik. S svojim mirnim prikupljivim nastopom in z besedo, ki mu je prihajala iz srca, si je osvojil srca vseh prisotnih. Govoril je v obeh jezikih. Zahvalil se je za izkazano zaupanje in obljubil, da se hoče tega zaupanja vrednega izkazati in vse svoje moči zastaviti, da bo pouk na novi šoli dosegel čim lepše uspehe. Šolska oblast in starši so prepričani, da je g. Velik pravi mož za to mesto.

S petjem ene nemške in ene slovenske kitice koroške domovinske pesmi se je lepa slovesnost zaključila. Nato so si mnogi ogledali šolo tudi od znotraj in bili polni priznanja, da je vse lepo in praktično. Nekateri šolarji so si že kar izbirali svoje sedeže.

Gostilna Male je imela ta dan dosti dela, da je mogla pogostiti povabljene goste in okrepčati toliko lačnih in žejnih.

Popoldne se je pripeljal na Kot g. deželni glavar Wedenig z ženo, si z zadovoljstvom ogledal šolo, se pogovarjal z učiteljstvom in nekaterimi občinskimi zastopniki.

Slavnost je potekla prisrčno v pravi koroški skupnosti, v medsebojnem spoštovanju, pravičnosti in bratstvu. Naj bi tako ostalo pri nas in postalo tudi drugod!

TVORNICA
ZA ŠOLSKA UČILA

in nazorna sredstva iz vseh strok
in šolska oprema

CELOVEC — KLAGENFURT

Goričice 16, pošta Viktring
telefon Celovec 17-45

Bršljanski:

OKTOBER V ZAMEJSTVU

Duhtijo sladki grozdi, škrlaté, zlatijo se do Števerjana,
rdeča usta so devojk od jagod sôka,
opôčna zemlja Brd smehljâ se, pestra lôka
žari od divjega cvetjiča, zélena do Doberdoba
v brinju gmajna, kot smaragd blesti poljana.

O trta težka od medenih grozdov tam trgatve čaka
že nestrpno ob dobrotni trti,
a sončnice v sonce zrô sred njé, ko na goriškem vrti
srebrni oleandri še cvetò in rožni
cvetôvi dalij, aster lilastih, pobožni —;
le jaz postajam ob znamênju na križpôti,
v Obrâz zrem Materi nebeški, Križani dobroti
pa rad bi sončnica na polju bil, ki v sônce zre — Bogá
ves dan, o grozno to stoletje brez srcâ in Jézusâ . . .

„Devojka draga z Brd, Oslâvij — —
o, da bi bil deležen Gosposvetskih zârij —
ne daj mi roženkravta, rožmarina,
zamé naberi šopek iz Oslavij rmenega, poslednjega gorupega pelina.

Slovensko ljubi blaženo besedo, govorico do Jadrâna,
naj straži duši večno s krilatci Gospa Sveta s Korotana.

Pri reportaži o selski šoli v štev. 36 našega lista smo prezrli tvornico za šolska učila. Ta tvornica ELA v Goričicah pri Vetrinju, ki je dobavila šolsko opremo, kakor tudi velik del potrebnih učil za naravoslovje, kemijo in fiziko, se odlikuje po svoji veliki strokovni sposobnosti v izdelavi navedenih učil in šolske opreme. Zato jo moremo priporočati vsem šolskim vodstvom in občinam, da se pri nakupu šolskih potrebščin in opreme obračajo na naslov zgoraj omenjene tvornice.

Pri nas na Koroškem

(Nadaljevanje s 4. strani)

VEČNA VAS

Na svetu so razni rekordi in jubileji! Te dni je obhajal pri nas svoj rekord ali jubilej, če smemo tako reči, Adolf Susic, prvi delavec pri firmi Mayerbrugger, ki popravlja stolpe. Petdeseti stolp je bil ravno naš v Večni vasi, ki ga je popravil. Poprava je bila zelo potrebna. Kakor po vseh cerkvah v naši fari, je bila tudi naša krogla na stolpu prestreljena in razstreljena, tako da se je komaj še dala popraviti. Krogla je iz bakra in je s primero visokosti stolpa zelo velika. Kar strah nas je bilo gledati, ko so jo v večernem mraku sneli s stolpa. Še bolj pa smo zavriskali, ko sta se delavca splazila na kroglo in stala na njej. Vsak je rekel, kdor je to videl delati: „Dobre živce morajo imeti ti delavci." Kroglo sta zopet lepo montirala, da se blešči v belem soncu kot srebrna krogla s križem. Stolp sta delavca za silo pokrila, dokler ga

Sadne preše, kotle za žganjekuho,
Vse gospodinjske potrebščine in vse kmetijske stroje dobite najceneje in pod ugodnimi pogoji v zalogi strojev

JOH. LOMŠEK

ZAGORJE — ST. LIPS, P. EBERNDORF

ne bo treba popolnoma prekriti, ker so deske že precej slabe. Spodnji del stolpa, ki je krit s pločevino, pa sta prebelila, da bo streha tem bolj trpežna.

Adolfu Susicu gratuliramo k njegovemu delu in k njegovemu rekordu in mu želimo, da bi še naprej tako mogel popravljati brez nezgode in nesreče zvonike naših cerkva. Veliko lepše je, če se sveti bela zvezda ali bel križ na stolpu, kakor pa zarjaveli znaki. Želimo mu, da bi še 100-ti stolp z isto vnemo in gibčnostjo mogel popraviti kot je petdeseti stolp popravil. Angel varuh naj ga varuje tudi zanaprej.

DVOR

Popravili smo cerkev od znotraj, pokrili streho in smo mislili, sedaj je vse v redu. Kako smo se pa prestrašili, ko je te dni prinesel Adolf Susic od firme Mayerbrugger kroglo s stolpa. Vsa razstreljena je bila. Okrog 150 lukenj. Zelo škoda jo je, ker je bakrena. Ni je bilo več mogoče popraviti, dati smo morali napraviti drugo. V četrtek opoldne se je zasvetil na našem stolpu nanovo posrebren petelin, ki nam bo sedaj še bolj gotovo kazal vreme, ker se blešči in bomo dobro videli, kam kaže. Pa tudi križ in krogla na stolpu sta posrebrena, tako da se bo še dalje videl vrh našega stolpa. Pri nas imamo križ z dvema povprečnicama; take križe imajo vse cerkve, ki so spadale pod kakšen patriarhat. Tudi naša je fara je spadala pod oblast oglejskega patriarha. To je zadnje vidno znamenje v naši fari, da smo spadali nekoč pod oblast oglejskega patriarhata.

Dvorsko cerkev so ustanovili in pozidali grofje iz Pliberka. Tudi lotrinški vojvode so imeli v grbu tak križ v znak svojih zaslug za sveto deželo pri križarskih vojskah. Odtod križ z dvema povprečnicama, ker so tudi ti grofje po svojih prednikih imeli zasluge za križarske vojske.

Sedaj pa upamo, da bodo naši strelci vzeli za cilj kako drugo točko in ne več krogle na stolpu, ko je potem poprava združena s tako velikimi izdatki. To je škoda, ki bi je ne bilo treba. Tako dolgo so streljali gor v vrh stolpa, da so vse razstrelili. Poškodovali so deblo, ki nosi kroglo, križ je pa strohnel in se je prelomil v sredi, da so morali novega narediti, kar je delo še bolj zavleklo in podražilo. Torej, ne streljajte na petelina na stolpu, ampak na petelina v gozdu. Streljali so v kroglo z malimi lahkimi puškami (flobert) in tudi s puškami z večjimi kalibri.

Kdor resnico gode, dobi z lokom po prstih.

Pijanec naj ne nosi zastave.

MAGDALENSKA GORA V LUČI ZGODOVINE

Zadnji četrtek so obiskali, kakor vsako leto ob zaključku poletnega izkopavanja, Magdalensko goro zastopniki koroških listov, da si tam ogledajo napredke in rezultate letošnjih izkopavanj. Ko smo prispeli do cilja, je najprej pozdravil časnikarje ravnatelj celovškega muzeja, dvorni svetnik dr. M o r o.

V svojem referatu je omenil najpreje, kakšno zanimanje vzbujajo omenjena izkopavanja v Avstriji in tudi v inozemstvu. Že število obiskovalcev nam potrjuje velik uspeh tega neutrudnega dela in požrtvovalnost znanstvenikov. Od leta 1948 do danes je obiskalo Magdalensko goro 42.000 obiskovalcev, med temi je razveseljivo število inozemcev. Med drugim je nato g. dvorni svetnik še omenil, da je izkopavanja tudi zbornica obrtnega gospodarstva financielno močno podprla, ker pač vidi v tem nekak dvig tujskega prometa. Tudi razna ministrstva na Dunaju uvidijo potrebo in so delo ravnotako močno podprla. V pretekli sezoni so izkopavali na dveh krajih in sicer **na Magdalenski gori** in vrh tega še **na Gracarci** pri Klopinjskem jezeru v Podjuni. Na Gracarci so letos napravili samo poskusna izkopavanja, pozneje pa nameravajo podvzeti veliko izkopavanje. Na Magdalensko goro gradijo novo cesto, ki bo najbrž drugo leto dogotovljena. S tem računajo, da se bo promet na goro kakor tudi splošen obisk, znatno povečal. Letos n. pr. je obiskalo Magdalensko goro in njene zgodovinske znamenitosti 6800 odraslih in 2000 otrok šolarjev. Ob koncu svojega govora se je dr. Moro javno zahvalil vsem onim, ki neutrudno delajo in skrbijo za dosego namenov, ki si jih je zastavilo zgodovinsko društvo in deželni muzej.

Nato pa je povzel besedo major K o h l a, ki je zainteresiran na tem, da bi izkopavanja na Gracarci pri Klopinjskem jezeru privedla do znatnih rezultatov in lepih uspehov. Več najdb kaže v neolitikum, celo v toplejše periode. Do keltske dobe so tam baje vse kulturne periode zastopane. Splošno pa so prazgodovinska raziskovanja na Koroškem še precej mlada. Prazgodovinska naselbina na Gracarci je odkrila približno 30 stanovanjskih podijev. Med drugimi so našli tudi razne keramične ostanke, okostnice in ognjišča, ki spadajo od bronaste periode do La-Téne-dobe. Kakor je bilo omenjeno, je izkopavanja škocijanska občina podprla. Splošno pa velja majorju Kohla vsa čast, da se je kot edini predavatelj zelo zavzel in pohvalno izraził o Slovencih. Dejal je: „Ponosni so na svojo 670 metrov visoko goro, ki vsebuje dragocene zgodovinske vrednote. Prebivalstvo dvojezičnega ozemlja ima za vse to popolno razumevanje in je na delu bolj zainteresirano kot bi kdajkoli pričakovali in vse delo podpira z veseljem ter nekim spoštovanjem pred še nevidnimi zakladi, ki pa bodo čimprej ko bo mogoče zagledali beli dan."

Znanstveni vodja izkopavanj na Magdalenski gori in eden najboljših arheologov in zgodovinarjev, ki si je pridobil za koroška izkopavanja že mnogo zaslug, prof. dr. E g g e r, je nato podal poročilo o letošnjem delu, ki sega od meseca majnika do oktobra.

Težkoče pa so se predvsem pojavile pri tem, da niso imeli pravega prostora za sipino. Ni jim preostajalo druge možnosti, kot da so napravili vzpenjačo, ki je spravljala sipino v dolino. Kar se tiče letošnjega dela, je bilo brez dvoma, posebno če pomislimo na razne težkoče, ki jih je bilo treba premostiti, veliko narejenega. Tako n. pr. izkopavanja v kopalnici, ki so jo deloma že tudi konservirali, nadalje razna dela na terasi med reprezentančnim poslopjem in templjem. Uspeh težkega dela je bil, da so se pojavile na tem mestu stavbe iz prazgodovinske dobe, deloma pa tudi iz zadnje La-Téne dobe. Natančnejša poročila je prof. dr. Egger podal še o muzeju na gori, ki krije razne znamenitosti in dragocenosti, ki so bile najdene.

Najzvestejši sodelavec prof. Eggerja ing. D o l e n z pa je napravil na sosedni gori Lugbichl poskusna izkopavanja in je naletel na grobove. Zanimivo, da je to v bližini prostora, ki ga narodno izročilo imenuje tržni prostor starega mesta. Rezultati izkopavanj grobov so pokazali, da se gre tu predvsem za grobove ubožnejših ljudi in srednjega stanu. Ob koncu svojega referata se je prof. dr. Egger zahvalil deželnemu glavarju in ravnatelju uradov deželne vlade Newole-ju za vso pomoč, brez katere bi izkopavanja danes gotovo še ne kazala tako lepih sadov. Nato so si zastopniki časopisov tudi praktično ogledali vse to, kar so slišali v predavanjih. Prof. dr. Egger in ing. Dolenz sta jih vodila po vsem delovnem področju, da se tako sami prepričajo o resničnem uspehu njih dela. A. S.

Za našo mladino

Pevski koncert na Gorenčah

V nedeljo, dne 11. oktobra 1953, je gostoval pri nas na Gorenčah cerkveni pevski zbor iz Šmihela pri Pliberku. Ta zbor zaradi svoje umetniške višine in dovršenosti ni znan samo pri nas na južnem Koroškem, znan je tudi že preko mej Avstrije, zlasti pa v Slovenskem Primorju. Zbor vodi že dobro znani in priznani organist in pevovodja g. Miha Sadjak.

S pevci so prišli k nam tudi domači župnik, g. Jožef Picej. Pevskemu zboru sta se pridružila tudi njegova odlična in agilna člana, šmihelski zdravnik dr. Kraiger in njegova soproga.

Moški pevski zbor, ki šteje polnoštevilno preko 30 pevcev, je začel izvajati svoj program že v naši farni cerkvi, kjer nam je pri blagoslovu zapel nadvse lepo in dovršeno blagoslovno in Marijino pesem. Svoj program pa je zbor nadaljeval pozneje v Favovi dvorani v Srednji vasi, kjer nam je v dveurnem sporedu zapel lepo število naših narodnih pa tudi večje število težjih umetnih skladb. Zelo so nam ugajale še malo znane pesmi iz naše Podjune, ki nam tako lepo opevajo naše verske in narodne običaje in navade v Podjuni. Občinstvo se kar ni moglo ločiti od šaljivk „Pet čevljev" in „Žabe".

Vse pesmi, tako mešanega kakor tudi moškega zbora, so bile tako zavidljivo lepo zapete, da zaslužijo največjo pohvalo. Zato moramo šmihelskemu pevskemu zboru samo čestitati, zlasti pa še njegovemu pevovodju, g. Mihaelu Sadjaku. Vsem pevcem se prisrčno zahvaljujemo za velike žrtve, ki so jih doprinesli s svojim prvim obiskom na naše Gorenče in so nas celo nedeljsko popoldne tako lepo razveseljevali in zabavali s svojim prelepim petjem. Prosimo pa jih, naj ne pozabijo Gorenč in naj nas kmalu spet obiščejo.

MLADINA PIŠE:

Pismo iz Švice

Večkrat sem že brala v „Našem tedniku" lepa pisma iz Švice, v katerih so se oglašale koroške dečle in fantje ter nam povedale marsikaj zanimivega. Ko sem bila še doma, sem bila tega zelo vesela, da mladinska stran tako lepo povezuje mladino v tujini z ono v domovini. Medsebojne vezi, draga mladina, pa bi bile lahko še boljše in tesnejše. Pogoj seveda je, da si vsaka naroči naš list. Brez tega ji postane začetkoma dolgčas in dobi domotožje. Ko se pa že malo znajde. si navadno poišče v svojem novem kraju razne zabave in se tako polagoma odtuji svoji domovini, kjer ji je tekla zibelka, od katere se je morda pred meseci ali leti s solzami v očeh ločila.

Pa saj tudi meni ni šlo drugače. Težko sem se ločila pred par tedni od svojih ljubih staršev, od naših lepih podjunskih krajev, toda gospodarske težkoče doma so me gnale v tujino. Saj si vsaka, ki gre v Švico, hoče pač nekaj prislužiti in prihraniti, da bi si potem, ko se vrne spet domov, lahko uredila čim lepše svoje življenje. Saj je to vse lepo in prav, samo, draga dekleta, ne pozabimo druga druge in ne pozabimo prijateljic v domovini. Upam, da nam bo gospod urednik tudi v prihodnje dal v „Našem tedniku" tu pa tam kakšen kotiček za nas, mlade Korošice v Švici, na razpolago, da bomo mogle opisati svojim prijateljicam in vsej slovenski mladini svoje vtise v Švici, svoje doživljaje, kakor tudi vesele in žalostne urice, ki jih preživljamo.

Kakor sem brala v zadnji številki, so v Št. Rupertu ustanovili „Zvezo absolventk gospodinjskih šol". To je res pametna in lepa zamisel. Koristno bi bilo tudi za nas, če bi ustanovile kakšen podoben „krožek". toda je tehnično zelo težko, ker smo pač razkropljene po vsej Švici. To bi pomenilo veliko olajšanje predvsem onim dekletom in fantom, ki so sicer osamljeni in nimajo prave zveze z ostalimi. Saj nas je prav veliko v inozemstvu, precej jih je prišlo tudi letos jeseni. Oglasite se še kaj in sporočite še drugi svoje mnenje.

Vas torej vse skupaj, dekleta v Švici, kakor tudi mladino v domovini, prav lepo pozdravljam.

— in — (Podjunčanka)

Kdor se mnogo jezi in razburja, samemu sebi škoduje.

*

Ni hujše nesreče kakor takrat, ko postane vran sokol in berač bogataš.

KSAVER MEŠKO:

V jeseni

Mirna jesen. Pač gori dan za dnevom na nebu sonce; toda njegov plamen je umirjen, kakor da je izžarelo preobilno mlado moč v poletnih mesecih in se sedaj smehlja na zemljo v pokojni, blagi odpovedi. Mirna je tudi zemlja, od obilnosti sadu, ki ga je rodila in ga pravkar zadnjega oddaja človeštvu, vsa utrujena: materinstvo utruja. Polja so živa. Kmetje pospravljajo zadnje pridelke. A tudi pri delu je vse bolj mirno, bolj umerjeno nego poleti. Ni glasnega smeha žanjic, ne vriskanja koscev in sušilcev. Le pastirji pojo in vriskajo na travnikih in njivah; zanje, ki šele stopajo v življenje, tudi jesen nima otožnosti in težeče resnobe minljivosti; zanje je še vse samo življenje in veselje.

Časih pribeži čez polje veter. Hiti čez pokrajino in si kakor vesel fant poltiho požvižgava. Ob njegovem vihravem begu zašumi listje kostanjev ob železniški postaji glasneje, nemirno vzplapola, se deloma lušči od vej, frfota po zraku, pada na cesto, v živo mejo med cesto in njivami.

Prva hiša pod postajo, že zunaj trga, je pošta. Iz te hiše pride takega jesenskega popoldne gospod proti petdesetim letom v uniformi železniškega uradnika. Časnik in pismo drži v roki. Počasi stopa po cesti doli v trg, ogleduje pismo od spredaj in zadaj, pretehtava pisavo, razmišlja: „Od koga vendar?" Znana bi mu morala biti pisava in se vendar ne more prav domisliti, čigava roka bi bila pisala te lepe, nekoliko velike črke. Pogleda znamko, pečat na znamki in se zdrzne: „Ali mogoče? Od nje, od Francke?" Vzdrhti mu roka s pismom, ves se vznemiri. Postoji sredi ceste, spet obrača pismo. „Ali mogoče? A kaj bi mi pisala?" Miče ga, da bi odprl pismo kar tu na cesti, in si vendar ne upa. Vznemirja se huje in huje. Plašno se ogleda kakor mlad študent, ki je dobil prvo ljubavno pismo in je srečen in ga je sram in se boji, da bi ga kdo videl, zaslutil njegovo skrivnost, bral mu jo z zardelih lic, iz vročih oči. Naglo skrije pismo v časnik, pospeši korake, da bi bil čim preje doma, na samem, na varnem. V mislih pa venomer nemir, vprašanje za vprašanjem, ugibanje za ugibanjem: „Po tolikih letih piše — prvič po poroki, nad dvajset let bo že tega. Kako, da se je sedaj nenadoma spomnila name? Jo je li zadela kaka posebna nesreča? Kaj pač piše?"

Ves nemiren pride domov, v svojo tiho malo sobico v prvem nadstropju, preprost, a vendar prijeten dom samca, ki živi povsem sam zase. Naglo odloži uradno čepico, vrhnje suknje ne sleče, ker se mu mudi in ker je v sobi precej hladno, dasi sije sonce v njo. Odrine stol od mize, pa ne sede. Stoje odpre z nalahko drhtečo roko pismo, vznemirjen pogleda najprej podpis.

„Res, od Francke."

Dolgo strmi v podpis, znan mu izza mladih let. Le da je sedaj pisan z bolj odločno, morda bolj težko, bolj okorno roko. Strmi v podpis in v spominih gleda tisto lepo gostilničarjevo hčerko, ki jo

je v mladosti ljubil, pa mu jo je odvzel tovariš uradnik, nakar se je dal premestiti daleč proč. Ljubil jo je tudi vse poznejše življenje, a srečali se niso nikoli več v življenju. Druge ni mogel vzljubiti, zato se tudi ni poročil; povsem odtegnil se je življenju, živel je, kolikor je pač v svetu mogoče, izključno le sam zase in svojemu poklicu.

Šele po dolgem času se zdrami iz teh spominov. Sede, obrne pismo in bere:

„Začudili se boste, dragi prijatelj, da vam pišem. Ne obsojajte me. Pišem vam, ker tudi najbolj molčeči človek mora kedaj govoriti, zlasti če čuti, da bo z besedo vsaj nekoliko popravil krivico, ki jo je kdaj v življenju storil z dejanjem.

Zato vam pišem.

Mislim nazaj na najina mlada leta, na leta, ko ste me ljubili. Pa sem dala srce in roko drugemu. To je bila velik krivda mojega življenja, krivica zoper vas. Bila sem pač mlada, prenevedna, prepovršna in prelahkomiselna, da bi mogla devati vsa dejanja ljudi, vse njih besede na zlato tehtnico. In vendar bi bilo to za srečo življenja potrebno. Jaz sem tedaj tehtala le prešerno veselje, mogočen, bahat nastop. To je odločilo moje življenje.

Toda za vsako krivico pride prej ali slej kazen. Prišla je tudi za mojo. Njemu, ki sem mu sledila, vas pa odbila, sem postala z leti brezpomembna, nepotrebna, breme mordá. V tem je moja kazen, resnično velika in bridka, v tem maščevanje za vas, morda vam zadoščenje. Ne pišem tega, da bi vam svojega moža tožila in črnila. Ne. Da vas umirim, da vam povem, kako usoda kaznuje, bolje: kako pravično plačuje. Tako bodo, upam, vaša zadnja leta mirnejša; več prepričanja, da gospodujejo nad nami večne moči, večni, neizprosni zakoni, bo v duši.

Kako bridko je, če si mora človek reči: „Brezpomemben, nepotreben!" Kakšen pomen ima potem še življenje? Ali ima še kakšnega? — Ni še dolgo tega, kar sem slučajno slišala, kako je moj mož govoril gospodu, ki prihaja pogostoma k njemu in s katerim presedita potem dolge večere v gostilnah in kavarnah: „Jaz živim zdaj samo prijateljem." Ne vem, je li vedel, da ga slišim. Ali je govoril celo z namenom, da ga slišim? Poznate ga, od nekdaj je bil družaben, ni vztrpel sam. Vendar so me te besede bridko zabolele. Povejte mi, je li res prijateljstvo več ko vez zaprisežene ljubezni, ki bi naju naj vezala do smrti? Kako, da se ta vez tako lahko zrahlja? Je li res breme, ker ga odvržejo mnogi tako kmalu in tako brez pomisleka? Razmišljam mnoge ure, trpinčim si srce z vprašanjem: „Ali res ni mogoče ljubiti večno, do smrti? Je li res bližina za ljubezen strup, popolna posest ljubljenega bitja ljubezni smrt?" Ko pa vendar življenje stavi to trditev na laž. Ko pa se jih toliko prostovoljno odpove življenju, da slede ljubljenemu možu, oboževani ženi v smrt. Torej je ljubezen močnejša od smrti, če zaničuje in zmaguje smrt in sledi ljubljenemu bitju skozi mračna vrata smrti v neznane dalje in tujine. Zakaj v enem slučaju tako, v drugem ne? Edini odgovor, ki mi ga najde srce na ta žgoča vprašanja, je: „Kazen usode".

Vi tega ne okušate. Ta vam bodi zadoščenje.

Vem, vse se godi, kakor bi bila morala naprej vedeti, da se bo godilo. A je vendar težko. Vendar lega na srce neka utrujenost kakor utrujenost jeseni v prirodi. Tiha bridkost se vsiljuje in vseljuje v misli.

Tako odpada polagoma od človeka vse kakor sad od drevesa v jeseni. In ko ga tako vse zapušča, se misli tako rade obračajo nazaj v pomlad, vračajo nazaj v mladost, v lepe sončne dni. Tako mislim zdaj pogosteje in pogosteje na vas. Razmišljam, kako bi bilo, če bi si bila midva dala roke za življenje in bi šla skupaj skozi življenje. Bi li bila danes tudi tako samotna, tako utrujena? Morda ne. Že zato ne, sodim, ker ste bili vi globlji kot on, ki sem ga volila; ker ste bili resnejši. Ni vam bila vse šumna družba, dovolj ste bili sami sebi. Umeli ste pač govoriti s samim seboj in s svojim srcem in s svojo dušo — da je to največja umetnost na svetu, trde nekateri; zdi se mi, da je tudi najlepša. Takim ni nikoli dolgčas. Tako bi vam morda ne bilo tudi ob meni, dasi na mojih licih ni več tiste lepote, ki ste jo nekdaj ljubili. Pomislite, močno sem že osivela. In moje oči, ki ste mi nekajkrati pisali o njih tako laskavo, nimajo več nekdanjega ognja in bleska. Utrujene so. Cela množica tankih gub se je že nabrala ob njih; razpredajo se dalje in dalje po licih . . .

Kakšni ste pač vi? Imate še tiste mirne, globoke oči? In še tisti otroško vdani, nedolžni smehljaj? Ali ste morda tudi že vi osiveli? Tako je prišla za oba jesen? Pa zaveje jutri, pojutrišnjem hladni dih smrti in naju odnese s tega pozorišča, kakor odpihne jesenski veter suh list. Kateri bo umiral laže? Sodim, da vi. Na nikogar niste navezani, od nikogar se ne boste poslavljali z bridkostjo, ločili v trpljenju.

Še enkrat bi vas rada videla. Morda bi vam mogla povedati, da sem v resnici ljubila le vas. A bili ste pretihi. Drugi so govorili glasneje, postavljali se smeleje, smejali se bolj razposajeno, ropotali bolj mogočno in samozavestno s sijajno bodočnostjo. Pa so mi omamili mlado, neizkušeno, lahkoverno srce. Več je v življenju videz in drznost nego skrita cena srca.

Tako sem šla pot, ki sem jo potem morala hoditi in ki sem jo hodila pošteno in zvesto, kar mi je sedaj edina tolažba. In upam, da se ne pregrešim zoper svoje poštenje, če vam sedaj, v življenja jeseni, ko me pač ne bi več ljubili, če bi me videli odcvetelo, osivelo in utrujeno, povem po resnici in pravici: „Ljubila sem vas . . ."

Morda mi bo po tej izpovedi laže. Tem laže, ker čutim, da se ne bodeva nikoli videla in mi ne bo treba zardeti pred vami, ker sem vam priznala, kar sem vsa ta leta nosila pokopano globoko v srcu.

Želim vam, dragi prijatelj, da bi bili srečni, srečni vsaj zdaj v jeseni življenja, srečnejši nego vaša vdana Francka."

Sončni žarki so med tem, ko je mož počasi čital, užival s sladkostjo in bridkostjo slednjo besedo, izginili iz sobe. Hlad je napolnil sobo, da se je bralec zdaj zdaj stresel od hlada, še bolj od srčne boli. Veter zunaj je postal močnejši, kakor bi z velikim, bolnim nemirom nekoga iskal, je tekal okoli voglov in jokal z zateglim, obupnim glasom.

Mož je prebral. Roka s pismom se mu je povesila na mizo, oči so se mu zameglile. Naslonil se je z lehtmi na mizo, objel si z rokami glavo, solze so se mu usule po licih ter padale na pismo na mizi . . .

Zadostno krmljenje pozimi

Ko neha jesenska paša in se začne krmljenje v hlevu, je večkrat zlasti mlada goveja živina zelo na slabem. Te živali moramo pač nekako prehraniti preko zime do spomladi, ko si bodo spet na paši dobile zadostno krmo. To pa je napačno. V zimskem času živali ne smejo zaostati v rasti in razvoju. Vsako **prekomerno varčevanje pri krmljenju mlade goveje živine je v resnici zapravljanje,** je škoda, ki se tudi spomladi ne da več popolnoma popraviti. Taka preslabo krmljena in shujšana živina spomladi ne more dobro izrabiti paše in škoda, ki smo jo napravili pozimi, se bo nadaljevala še naprej, iz leta v leto.

Zimsko krmljenje mlade goveje živine naj bo zato sicer razmeroma **poceni, vendar pa zadostno,** da more zagotoviti rast in razvoj živalim tudi pozimi. Vsak zastanek v rasti je škodljiv in ga moramo zato preprečiti. Tudi pozimi naj zato pridobi mlada goveja živina na teži, in sicer približno okrog 50 kg. Kar smo namreč pozimi zamudili, tega ne moremo pozneje nič več popraviti in nadoknaditi.

S tem pa še ni rečeno, da priporočamo pozimi preobilno krmljenje mlade goveje živine. Preobilno krmljenje v tem času je celo škodljivo. Ko pride preobilno krmljena goveja živina spomladi na pašo, ne izrabi dobro paše in take živali spomladi še celo večkrat izgubijo na teži. Zato je v zimskem času navadno za poldrugoletno do dveletno govejo živino dodajanje krepke krme odveč, ako je ostala krma zadostna in primerna. Ako v zimskem času krmimo mlado govejo živino pravilno, bo ta živina tudi v tem času pridobila na teži. Glavno pa je, da taka živina pozneje na paši izredno dobro uspeva in zato na paši izredno hitro pridobiva na teži. Tak prirastek na teži pa je gotovo najcenejši.

Ako smo pridelali letos tudi strniščno repo, je to sicer vodena, toda za mlado govejo živino zelo dobra krma. Ta repa nam more v veliki meri nadomestiti zeleno krmo. Poleg repe dajemo še ovseno slamo v zadostni količini in nekaj kilogramov sena. Ako imamo tudi okisano krmo, to je ensilažo, bi krmili okrog 15 do 20 kg ensilaže, 20 kg repe, 2 do 3 kg sena in ovseno slamo. Ako pa ensilaže nimamo, moramo dati več repe in sena.

Vsekakor pa je dodajanje sveže krme najboljša priprava prebavnih organov mlade živine, da more nato na paši krmo čim bolje izrabiti.

Brejim telicam, ki potrebujejo **več beljakovinastih snovi,** moramo dati več sena, pa manj slame. Ako imamo dobro deteljno seno, ki vsebuje dosti beljakovin, tudi brejim telicam ni treba dodajati krepke krme. Važno pa je, da mlade živali, zlasti pa breje telice dobijo **rudninske snovi.** Na to večinoma pozabimo. Sto gramov rudninskih snovi (klajno apno) naj bi dobile breje telice na dan. Te mineralne snovi potrosimo na repo ali pa pomešamo med manjšo količino kake krepke krme.

Važno je tudi, da niso mlade živali celo zimo privezane v hlevu, ko nimajo prav nobene možnosti, da bi se dobro razgibale. Čim več ima mlada goveja živina tudi v zimskem času **možnosti, da se giblje,** tem boljše so take živali pripravljene na pašo in zato tudi veliko bolje pašo izrabijo. **Od krmljenja in od nege ter oskrbovanja mlade goveje živine v zimskih mesecih je torej v veliki meri odvisno, kako bodo te živali prihodnjo spomlad in poletje izrabile pašo in kako bodo čim ceneje čim več pridobile na teži.**

Marshallova pomoč za Avstrijo 1 milijardo dorarjev

Pomoč, ki jo je dobila v zadnjih petih letih Avstrija iz Amerike, je zelo znatna. To nam dokazuje dejstvo, da je dobila Avstrija v tem času dnevno povprečno nekaj več kakor pol milijona dolarjev, torej nad **13 milijonov šilingov dnevno.**

Podpora, ki jo je dobila Avstrija v času Marshallove pomoči, torej od 3. aprila 1948 do 30. junija 1953, je dosegla 959 milijonov 095 tisoč dolarjev ali približno 25 milijard šilingov. V tej vsoti pa še ni všteta vsota 400 milijonov dolarjev, katero vsoto je dobila Avstrija ob začetku Marshallove pomoči.

V posameznih letih Marshallovega načrta je dobila Avstrija pomoči v dolarjih:

1948 (od 3. 4. do 31. 12.) . .	237,298.000
1949	266.778.000
1950	191,085.000
1951	172.038.000
1952	77,340.000
1953 (od 1. 1. do 30. 6.) . .	14,556.000
Skupaj	959,095.000

V prednji vsoti pa niso vsebovane še razne druge vsote, ki jih je dobila Avstrija na račun raznih pomoči. Ako vštejemo še te vsote, znaša skupna pomoč Združenih držav Avstriji po končani drugi svetovni vojni 1,346,122.000 dolarjev.

Po dunajskem velesejmu

V času od 6. do 13. septembra letos je bil na Dunaju jesenski velesejem. Potek velesejma je pokazal, da so bili ukrepi finančnega ministra za poživitev zunanje trgovine zelo uspešni. Skoraj pri vseh trgovinskih branšah je bilo mogoče zaznamovati na letošnjem velesejmu večje zaključke kakor na pomladanskem velesejmu in tudi večje kakor na lanskem jesenskem velesejmu.

ŠE NIKOLI TAKO UGODNO!
- Blago za pohištvo
- Zavese
- Preproge
- Posteljnina

Radlmayr, Beljak-Villach Postgasse 3

Mednarodni značaj te ustanove dokazuje najboljše velika udeležba razstavljalcev iz inozemstva.

Od avstrijskih razstavljalcev jih je bilo največ z Dunaja in sicer 1900. Nato si sledijo: 155 razstavljalcev iz Dolnje Avstrije, 81 iz Gornje Avstrije, 39 iz Štajerske, 36 iz Tirolske, 33 iz Salzburške, 24 iz Predarlske, 16 iz Koroške in 33 iz Gradiščanske. — Velesejma se je iz zamejstva udeležilo 20 držav s približno 500 posameznimi razstavami in zastopanih je bilo preko 1.000 firm. Največ inozemskih razstavljalcev je bilo iz Zapadne Nemčije (497), nato pa sledijo: Italija (121 firm), Anglija (96), Švica (71), Francija (60) in Združene države (53). Kolektivne, to je skupinske razstave, je priredilo 8 držav in sicer Bolgarska, Češkoslovaška, Anglija, Italija, Maroko, Poljska, Madžarska in Sovjetska zveza.

Jesenski velesejem na Dunaju je obiskalo letos več obiskovalcev kakor pa prejšnja leta, tudi obisk iz zamejstva je bil povečan. Prišli pa so obiskovalci: iz Evrope iz 22 držav, iz Bližnjega vzhoda iz 6 držav, iz Afrike iz 6 držav, iz Daljnega Vzhoda iz treh držav, iz Severne Amerike iz dveh držav, iz Srednje in Južne Amerike iz 9 držav in iz Avstralije iz dveh držav.

Trgovski promet se je letos začel takoj v dopoldanskih urah prvega dne velesejma. Razstavljeno blago je zadovoljilo vse interesente, tudi dobavni termini so se spet skrajšali. Zlasti pa so si razstavljalci zagotovili dober odjem v inozemstvu.

100 let v delu za kmetijstvo

Dne 1. oktobra letos je praznovala kemična tovarna **F. Joh. Kwizda** redki jubilej, to je stoletnico svojega obstoja. To podjetje je znano gotovo tudi slovenskim kmetom po svojih farmacevtskih in živinozdravskih izdelkih. Saj je to podjetje po teh izdelkih in po raznih sredstvih za varstvo rastlin eno prvih tovrstnih podjetij v Avstriji. Pred 100 leti je ustanovil podjetje Franz Johann Kwizda, župan in častni meščan mesta Korneuburg na Spodnjem Avstrijskem. Začetkoma malo podjetje je rastlo in se razvijalo v viharjih desetletij do vedno večjega podjetja. Mesto Korneuburg leži v rodovitni dolini Donave in tako je bilo novo podjetje v zelo ozki povezanosti s kmetijstvom tamkajšnje okolice. Stremljenje ustanovitelja podjetja pa je bilo, da bi proizvajalo podjetje zdravila za oskrbovanje in zdravljenje domačih živali. Preparati, ki jih je izdelovalo to podjetje, so bili kmalu znani in cenjeni doma pa tudi v inozemstvu.

Sin ustanovitelja podjetja, Mr. Julius Kwizda, je vodil podjetje z veliko skrbnostjo dalje. Kot diplomiran živinozdravnik je skrbel zlasti za razširjenje izdelovanja živinozdravskih sredstev. Njegovi veliki uspehi so dobili priznanje tudi na svetovni razstavi v Parizu leta 1900, kjer je dobilo podjetje veliko nagrado — Grand Prix.

Vnuk ustanovitelja podjetja, Mr. Richard Kwizda, je v nadaljevanju tradicije podjetja, ki je bilo ozko povezano s kmetijstvom, ustanovil oddelek za izdelovanje sredstev za varstvo rastlin.

Njegove obsežne študije v farmacevtiki, naravoslovju in tehniki so mu omogočile koristno združitev znanosti s prakso. Pod njegovim vodstvom je postalo podjetje prvo tovrstno podjetje v Avstriji pri proizvodnji sredstev za varstvo rastlin. Njegova prizadevanja pa so šla še dalje, pri podjetju je takrat močno napredoval oddelek za proizvodnjo ljudsko-medicinskih preparatov. Od tedaj je postalo podjetje važno tudi pri dobavah zdravil v ljudski medicini.

Ko je tako podjetje na pragu drugega stoletja svojega obstoja in uspešnega dela za koristi kmetijstva in splošnosti, moremo upravičeno reči, da je bilo podjetje ves čas v službi kmetijstva. Zato moremo z vso upravičenostjo tudi izreči željo, naj bi podjetje tudi v drugem stoletju svojega obstoja nadaljevalo čim bolj uspešno s svojim dosedanjim delom.

Našim gospodinjam

Kako vzbudim zanimanje za gospodinjstvo

Veliko je mater, ki tožijo o svojih hčerkah, da jih vse drugo zanima, samo za kuhinjo in za gospodinjstvo nimajo smisla.

Poznajo vse filmske „zvezde", vse zmagovalce na svetovnih tekmah, vse najmodernejše plese, le kuhinja in dom so jim deveta briga.

Kje je temu vzrok? Kako naj vzbudimo pri naši ženski mladini zopet zanimanje in veselje za dom?

Morda ima prav naša soseda, mati šestih otrok, katere najstarejša hčerka je stara komaj 14 let. V moje veliko začudenje si je letos privoščila kar štirinajstdnevne počitnice. Kar verjeti nisem mogla, pa mi je vso zadevo takole pojasnila. „Saj si poznala mojo Maričko. Cel poba je bila. Samo žogo bi brcala in s kolesom okoli dirkala. Srce me je bolelo, ko je nikakor nisem mogla v kuhinjo pritegniti. Krompir lupiti, je bilo zanjo predolgočasno. Vmešati jajca, sladkor in maslo, —a samo zato, da lahko žlico obliznel Take so bile njene izjave. Veselja do gospodinjskega dela, pa ji z vsem svojim prizadevanjem nisem mogla vzbuditi.

Pa mi je prišla v roko knjiga švicarske pisateljice Helene Gügenbuhl: „Kako vodim svoje gospodinjstvo." Ta trdi, da je večkrat temu vzrok, da dekleta za delo v gospodinjstvu ne marajo, ker pri delu smejo samo pomagati. Že 13-letno dekle-otrok se hoče že samo udejstvovati; uspeh pa ji budi veselje in daje novo pobudo. Sama je imela s svojimi hčerami iste težave. In ravno s tem, da je dala deklicam priliko samostojnega kuhanja in urejevanja doma, je žela velike uspehe. Njen recept sem letos sama preizkusila in rečem ti, da sem zadovoljna. Živce sem si odpočila in kar je še več, z Maričko nimam več težav in je rada doma. Res je bila poraba v kuhinji tistih 14 dni malo večja, pa to bom lahko prebolela. Plačilo za vse je veselje, ki ga imam sedaj s svojo hčerko. Pripoveduje mi, kako je gospodinjila. Prizna tudi napake in neuspehe. Od mene pa hoče izvedeti vzroke za nje. „Mama, saj ti veš, ko imaš že izkušnje," tako mi pravi. In koliko ima sedaj načrtov za ureditev doma. Seveda vseh ne bo mogoče uresničiti, ker jih je ustvarila nepreračunana goreč̌nost. Priznam pa, da si je marsikaj dobro zamislila. Sedaj mi je tista moja Marička „dirkač" v gospodinjstvu desna roka. Pri njej je ta način uspel. Razumljivo, da se pri vseh ne bo obnesel. V prvi vrsti je treba upoštevati značaj deklice in njene sposobnosti.

Maričko pa bom poslala v gospodinjsko šolo, da se tam za življenje čim več nauči. Potem bova v naše gospodinjstvo uvedli še marsikaj novega, lepega in dobrega.

Zil.

Nova ruska gospodarska politika

Prejšnjo nedeljo je govoril glavni tajnik sovjetske komunistične stranke Nikita Hruščev na stankinem sestanku v Moskvi o neuspehih v ruskem kmetijstvu v zadnjem desetletju. Obenem je najavil važne spremembe v ruski kmetijski politiki. Te spremembe je deloma že naznačil v svojem govoru dne 8. avgusta predsednik sovjetske vlade Georgij Malenkov.

K tem najavljenim spremembam piše ameriški list „Washington Post":

„Najvidnejše pri najavljeni novi sovjetski kmetijski politiki je to, da je popolnoma nasprotna načelom umrlega Stalina in je tudi nasprotna oni politiki, ki jo je hotel in poizkušal izvesti sam Hruščev leta 1951. Sedanje najavljene spremembe so precej podobne onim spremembam, ki jih je izvedla sovjetska vlada leta 1921 v sovjetskem kmetijskem gospodarstvu. Glavni in edini namen je bil takrat pod vsemi in pod vsakim pogojem zvišati kmetijsko proizvodnjo. — Medtem pa, ko so mogli pokazati Rusi pri industrializaciji svoje dežele precejšen napredek, pa tega napredka ne morejo pokazati v kmetijstvu. Nasprotno je mnogo prepričljivih dokazov, da je ravno ta neuspeh v kmetijstvu, ki ne more več proizvajati za naraščajoče prebivalstvo zadosti hrane, ena največjih skrbi sovjetske vlade."

„New York Herald Tribune" pa piše:

„Najznačilnejši dogodek v ruski notranji politiki od Stalinove smrti sem je poizkus, kako tudi podeželsko kmečko prebivalstvo pritegniti k delu za večjo proizvodnjo. V zadnjem času sovjetski ministri zelo mnogo govorijo o zvišanju proizvodnje življenjskih potrebščin in o izboljšanju življenjskih razmer in življenjskih pogojev ruskega prebivalstva. — Pri tem ne smemo pozabiti, da je Stalin naravnost izsilil kolektivizacijo ruskega kmetijstva, in to kljub strašni lakoti in pomanjkanju, ki je zahtevalo neštevilno žrtev. Zato moramo smatrati novo rusko politiko, ki daje kmečkemu prebivalstvu več prostosti in več možnosti samostojnega dela, kot nepričakovan prelom s preteklostjo."

Izrabite posojila kmetijske zbornice za nakup
Steyr-traktorjev
Pojasnila pri
NIEMIEZ & RIEPL
kmetijski stroji in popravljalnica
VELIKOVEC — VÖLKERMARKT

UMETNI SLADKOR

Na občnem zboru ameriškega kemijskega društva sta poročala kanadski kemik dr. Raymond Lemieux in švicarski kemik dr. Georg Huber, da se jima je posrečilo v laboratoriju napraviti umetni sladkor, kakor so ga doslej mogle proizvajati samo rastlinske stanice.

UVOZ PŠENICE

V gospodarskem letu 1952/53 je uvozila Avstrija iz Združenih držav 206.00 ton pšenice. V istem času je uvozila Zapadna Nemčija iz Združenih držav en milijon in 80 tisoč ton pšenice.

Tomorin
proti podganam in mišim
Novo! Prašek!
Brezplačna pojasnila pri uradu za zatiranje škodljivcev:
Kwizda WIEN, I., DR. KARL LUEGER-RING 6
Tel. U 23-5-90 do 93

†

Po svetem sklepu Vsemogočnega je odšel dne 17. oktobra 1953, ob pol drugi uri naš dolgoletni cerkovnik gospod

JANEZ WRULICH

imetnik papeškega reda „pro ecclesia et pontifice", častni član kapucinskega reda, član III. reda

po trpljenju, ki ga je vdano prenašal in ko je verno prejel sv. zakramente, v starosti 81 let, v svojo večno domovino.

Njegove zemske ostanke smo položili v ponedeljek, dne 19. oktobra 1953, ob 15. uri na pokopališču v Annabichlu v posvečeno zemljo.

Maša zadušnica je bila brana v torek, dne 20. oktobra 1953, ob 6. uri zjutraj v naši samostanski cerkvi.

V Celovcu, dne 17. oktobra 1953.

GVARDIJAN IN KONVENT KAPUCINOV

Gesunde Zahnderen...

verdanken ihre Festigkeit und Dauerhaftigkeit einer besonders harten, glatten, kalkreichen Außenschicht, dem Zahnemail. Milch enthält allen Kalk fürs Wachstum. Auch die für Menschenkinder etwas zu grobe Kuhmilch wird vorzüglich vertragen als Milchkaffee aus

Kathreiner

ŠLAGER PONUDBA

MODROCI

3 delni, 90X190 veliki,
Črtkasti gradl z alfa polnjen Š 259.—
Štrapacni gradl z Ia afrikom Š 289.—
Štrapacni gradl z vato, mehki Š 320.—
Damastni gradl, moder, prima A afrik z vato Š 339.—

POSTELJNO PERJE za 1 kg
perje za blazine kg. 31.50, 37.80, 23.80
Za pernice in blazine, čisto Š 58.80
Puh za pernice, prima A Š 89.60
Prima A inlet, 120 cm širok, plav, rdeč cena Š 29.80, 26.50
Inlet, 80 cm roza Š 14.80
Posteljnina, 140 cm široka, močna, belo blago Š 17.50

KOVTRI
(prešite odeje), veliki, dvobarvni Š 145.—
KOVTRI, na obeh straneh klot s čisto belo vato Š 175.—

FLANELASTE RJUHE
čisti bombaž, velike Š 49.80

KRISCHKE & Co.
Celovec-Klagenfurt, 8.-Mai-Str. 3 in Neuer Pl. 12

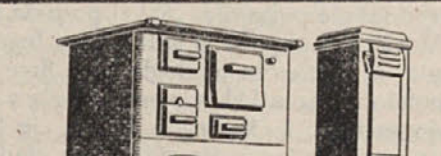

SWOBODA
Die guten Ofen-Herde
WIEN VIII, Jörgerstraße 10
in vseh trgovinah z železnino

MÖBEL
lepe oblike in poceni v veliki izbiri
BELJAK
Kulterer VILLACH Italienerstr. 1

Oglašuj v našem listu!

Radio-elektrotehnično podjetje

HANS KREUTZ

do sedaj Kramergasse sporoča cenjenim odjemalcem in prijateljem svojo

PRESELITEV

v nove prostore v St.-Ruprechter Strasse 10 (pred železniškim prelazom). Telefon 21-73.

Hubert TUMPOLD
Gradbeno, portalno, industr. steklarstvo, zrcala, okvirji, moderno brušenje
BELJAK - VILLACH
Gerberg. 21a, t. 64-02

SIMON MAYER Izdelki iz ovčje volne
Velikovec-Völkermarkt - Mühlgraben 13 - Koroško - Telefon 268
Izdeluje: loden, pletilno volno iz čiste volne, posteljne in konjske odeje. — Zamenjava in nakup strižene volne.

PKW-LKW-Raupenschlepper FIAT
Dobavimo takoj v najkrajšem času.
Za vsakega primerno vozilo
Posredujemo ugodne priložnostne nakupe vseh rabljenih vozil.
Für jeden das passende Fahrzeug.
Preise konkurrenzlos. Günstige Zahlungsbedingungen. Wir vermitteln günstige Gelegenheitskäufe.
AUTOHAUS IG. WEDAM & CO. VILLACH, Tel. 44-41
Naše več desetletne izkušnje in naše strokovne moči so vam na razpolago.

Dolgo žije, ki SCHLEPPE pije

AKORDEONI (klavirske harmonike) in štajerske diatonične harmonike v brezkonkurenčni kvaliteti, prvovrstne v tonu in moderni izdelavi, z vsemi sodobnimi tehničnimi izboljšanji, ne zaostajajo za vrhunskimi inozemskimi izdelki niti v najmanjšem, z dveletno garancijo.

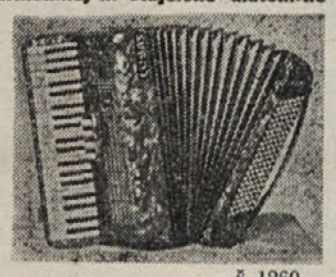

Tudi na obroke — lahko plačljive — po najugodnejših cenah takoj dobavljive.

25 tipk, 32 basov . . . . . Š 1260.—
34 tipk, 60 basov . . . . . Š 1980.—
34 tipk, 60 basov, z 2 registroma . . . Š 2280.—
37 tipk, 80 basov, s 4 registri . . . . Š 2870.—
37 tipk, 80 basov, s 5 registri . . . . . Š 3050.—
41 tipk, 120 basov, s 5 registri . . . Š 3580.—
Štajerske harmonike, 4 vrstne, 3 delne . Š 2480.—
Štajerske harmonike, 3 vrstne, 3 delne . Š 2100.—
Štajerske harmonike, 3 vrstne, 2 delne . Š 1670.—

Tovarna harmonik Franz Lubas Celovec-Klagenfurt St.Veiterstr.58 Tel.2395

URADNE OBJAVE

Magistrat deželnega glavnega mesta v Celovcu — mestni svetnik Rudolf Novak —
referent za gospodarstvo, obrt, tujski promet, upravo posestev, kmetijstvo in gozdarstvo

Prodaja cvetlic o Vseh svetih

Vsled danega povoda že sedaj opozarjam javnost, da smejo prodajati na cvetličnih trgih ob prazniku Vseh svetih vence, šopke, žardinjere in cvetlične košarice samo kmetijski poklicni vrtnarji in oni izdelovalci šopkov, ki imajo za to obrtno dovoljenje.

Tržni nadzorniki morajo paziti, da bodo mogli prodajati na tedenskih sejmih in ob prazniku Vseh svetih pri pokopališčih samo kmetijski poklicni vrtnarji in oni izdelovalci šopkov, ki imajo za to obrtno dovoljenje.

V Celovcu, dne 15. oktobra 1953.

Mestni svet:
Novak, l. r.

Koroška zbornica obrtnega gospodarstva
Zavod za pospeševanje gospodarstva

Večerni tečaji v Beljaku

1. Dvojno knjigovodstvo za začetnike
2. Knjigovodstvo za delno izvežbane
3. Pripravljalni tečaj za izpite za knjigovodje in bilanciste
4. Računanje z računalom
5. UKW/FM-radiotehnika
6. Splošna gradbena statika
7. Od zidarja do stavbenega polirja
8. Risarski tečaj za kleparje
9. Montaža in preračunavanje ogrevalnih naprav
10. Tehnično risanje
11. Slikarski tečaj za pisanje na lepakih in cenikih
12. Strokovni tečaj za čevljarje
13. Strokovni tečaj za avtomehanike
14. Tesarske konstrukcije
15. Krojno risanje za moške krojače
16. Krojno risanje za damske krojače
17. Avtogeno varenje za začetnike
18. Elektro-varenje za začetnike
19. Strokovni tečaj za opremo izložbenih oken

Začetek vseh tečajev je v ponedeljek, dne 26. 10. 1953, ob 19. uri v strokovni šoli v Beljaku, Sankt-Martiner Strasse. Vprašanja in prijave je nasloviti ali na ravnateljstvo strokovne šole v Beljaku ali pa na okrajni urad trgovske zbornice v Beljaku, Gerbergasse 24.

Koroška zbornica obrtnega gospodarstva
Zavod za pospeševanje gospodarstva

Strokovni tečaj za računanje z računalom v Celovcu

Začetek tečaja: v petek, dne 23. oktobra 1953, ob 18.45 v zavodu za pospeševanje gospodarstva v Celovcu, Bahnhofstrasse 40/III. — Trajanje tečaja: 12 ur, dvakrat tedensko, zvečer. Prijaviti se je mogoče še ob začetku tečaja.

V ponedeljek, dne 26. oktobra
(URŠULIN SEJEM)

RAZSTAVA

Bergler-jeve mlatilnice z dvojnim čiščenjem

idealna mlatilnica za srednje in male kmetije na prostorih naše delavnice, Adlergasse 19.

Razstava kmetijskih strojev

C. PROSCH
Celovec - Klagenfurt, Adlergasse 19

MALI OGLASI

Vodilna trgovina za matracni gradl, blago za pohištvo, polnilni material, juto, oprtnice, motvoz, juto za dekoracije **NEDELKO, Celovec** 8.-Mai-Strasse 11.

Zamenjam pohištvo za smrekov mizarski les vseh debelin Rudolf **SLAMA**, Celovec St. Veiter Str. 15.

Damska frizerka Matilda Zotter, Celovec, Salmstrasse 3.

Gumijasti škornji, delavski čevlji najceneje v trgovini s čevlji **NEUNER — Klagenfurt**

Hišne črpalke (pumpe), polnoavtomatske od Š. 3050. — Ročne črpalke, gnojnične črpalke, namakalne priprave, vodovodne cevi. Brezplačna strokovna posvetovalnica. Huber **Hofer**, Celovec-Klagenfurt, Getreidegasse 7—8.

„**ADRIA**-Getränke" R. in K. Barišič Ebental—Žrelec, prvorazredno žgane pijače **PLAVEGA JADRANA**

Kupim rabljen, toda dobro ohranjen štedilnik za kmečko kuhinjo. — Ponudba na Kropiunik Franc. Rute, pošta Pliberk.

KINO

CELOVEC-KLAGENFURT
PRECHTL
Predstave ob 16.00, 18.15 in 20.30
Od 23. do 26. X.: „Bruder Barnabas"
Od 27. do 29. X.: „Macao"

STADTTHEATER
Od 23. do 26. X.: „Der Feldherrnhügel"
Od 27. do 29. X.: „Traumschöne Nacht"

DOBRLA VES
Dne 24. X.: „Don Camillo und Peppone"
Dne 25. X.: „Don Camillo und Peppone"
Dne 28. X.: „Morgen ist es zu spät"

Foto-kamera na obroke Vas čaka pri Foto-Kofler BELJAK — Bahnhofstraße 15

JOSEF Kainz
KLAGENFURT - BAHNHOFSTRASSE NR. 17.

Vaša korist je, da kupujete dobro in poceni. Kupujte zato samo obleke od Š 348.—, plašče od Š 490.—, hubertuse od Š 270.—.

Kainz obleke
Specialna trgovina za najboljše damske in moške obleke.

Kupujte predvsem pri trgovcih, ki oglašajo v našem listu!

List izhaja vsak četrtek. — Naroča se pod naslovom: „Naš tednik", Celovec, Viktringer Ring 26. — Naročnina mesečno 3 šil. za inozemstvo 4 dolarje letno. Odpoved za en mesec naprej. — Lastnik in izdajatelj Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik Albert Sadjak. — Tiska tiskarna Družbe sv. Mohorja, vsi v Celovcu, Viktringer Ring 26. — Telfonska številka uredništva in uprave 48-58.